

K

N

I

H

O

V

N

Í

K

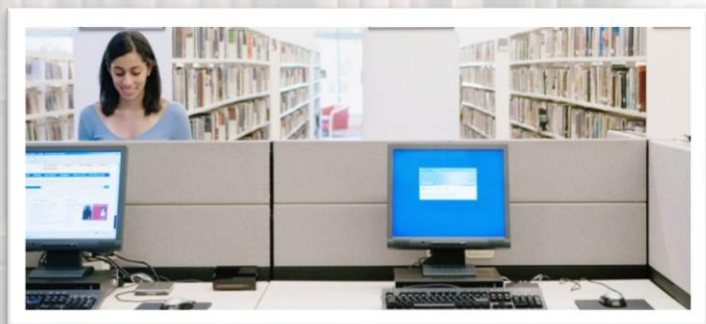
Viac než len metodický časopis
pre verejné knižnice okresov
Trenčín, Nové Mesto nad Váhom,
Bánovce nad Bebravou a Myjava

VEREJNÁ
KNIŽNICA
MICHALA
REŠETKU
V TRENČÍNE

2

2010

Úvod(ník)	3
Manifest IFLA/UNESCO o verejných knižniciach	4
Samooobslužné zariadenia SelfCheck™	6
Významné výročia a dni v roku 2011	7
Projekt Knihobežník	10
Kyberšikana alebo Cyberbullying	10
Interview s Pavlom Dvořákom	12
Cyklus Poznávame Trenčanov '2010	13
(Foto)galéria podujatí vo VKMR za druhý polrok 2010	14
Z činnosti Literárneho klubu Omega v Trenčíne v druhom polroku 2010	17
Predstavujeme naše oddelenia – Multimediálna študovňa	18
Napísali o nás	18
Do knižnice – celoslovenská kampaň na podporu knižníc a čítania	19
Papučková noc '2010	19
Svet stále lásku má '2010	20
Ora et ars – Skalka '2010	21
Trenčianska knižnica v historickom kontexte	22
Prvá cirkevná historická knižnica v Trenčianskom kraji	24
Knižné novinky z regiónu	25
Regionálny medailón: Jozef Novák – žijúca legenda slovenského archívnictva	27
Pele – mele	28

ÚVODNÍK

Milé čitateľky, milí čitatelia, vítame Vás opäť na stránkach nášho časopisu, prinášajúceho široké spektrum udalostí a podujatí z uplynulého obdobia.

V úvode Vám ponúkame znenie Manifestu o verejných knižniciach, medzinárodného dokumentu, ktorý zdôrazňuje význam verejnej knižnice ako nástroja celoživotného vzdelávania, prístupného všetkým ľuďom bez rozdielu a je výzvou pre vlády a samosprávy jednotlivých národov k aktívnemu angažovaniu sa v ich rozvoji.

Priblížime Vám priebeh i výsledky celoslovenskej kampane na propagáciu knižníc a čítania „Do knižnice“, predstavíme zaujímavý projekt vydavateľstva Martinus „Knihobežník“ a v skratke priblížime históriu i súčasnosť Verejnej knižnice Michala Rešetku, ktorá oslávila osemdesiatpäť rokov svojej činnosti.

Príspevkom o „kyberšikane“ – novom fenoméne virtuálneho sveta, tzv. šikane prostredníctvom elektronických prostriedkov, upozorníme na potenciálnu hrozbu pre každého užívateľa internetu, ktorej následky sú nebezpečné a najviac ohrozenou skupinou sú deti!

Hoci jesenný i zimný čas motivuje k oddychu, či zvädza k nečinnosti, nedá sa to povedať o aktivitách VKMR pri realizácii množstva podujatí pre širokú verejnosť, prostredníctvom ktorých predstavila rad zaujímavých osobností a ich diela.

Toto je len malá časť z obsahu, v aktuálnom čísle nájdete oveľa viac ďalších zaujímavých príspevkov a informácií. Takže smelo do čítania...

[maria.kernova]

MANIFEST IFLA/UNESCO O VEREJNÝCH KNIŽNICIACH

Medzinárodná knižnícka organizácia IFLA, ktorej cieľom je podporovať spoluprácu knižníc a rozvoj knihovníctva na celom svete, venuje od svojho vzniku systematickú pozornosť rozvoju verejných knižníc. V spolupráci s UNESCO (Organizácia Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru) bol vytvorený vypracovaný Manifest o verejných knižniciach, proklamujúci úlohu knižníc ako nástroja vzdelávania, kultúry a informačnej činnosti zabezpečujúceho slobodný prístup k informáciám, vedomostiam, myšlienkam a celoživotnému vzdelávaniu. Na stránkach nášho periodika Vám prinášame znenie z roku 1994 a podstatnú časť Dodatku k Manifestu, prijatého v roku 2009.

ÚVOD

Sloboda, prosperita a rozvoj spoločnosti a jednotlivcov sú základnými ľudskými hodnotami. Možno ich dosiahnuť iba prostredníctvom schopností dobre informovaných občanov uplatňovať svoje demokratické práva a zohrávať aktívnu úlohu v spoločnosti. Tvorivá účasť a rozvoj demokracie závisia od primeraného vzdelania a tiež od slobodného a neobmedzeného prístupu k poznatkom, myšlienkam, ku kultúre a k informáciám. Verejná knižnica, miestna brána k poznatkom, je základnou podmienkou pre celoživotné vzdelávanie, nezávislé rozhodovanie a kultúrny rozvoj jednotlivca a spoločenských skupín. Tento Manifest vyhlasuje presvedčenie UNESCO, že verejná knižnica je silnou oporou vzdelávania, kultúry a informácií a nevyhnutným činiteľom podporovanie mieru a duchovného bohatstva v mysliach mužov a žien. UNESCO preto vyzýva národné vlády a miestne samosprávy, aby podporovali a aktívne sa angažovali v rozvoji verejných knižníc.

VEREJNÁ KNIŽNICA

Verejná knižnica je miestnym strediskom informácií, ktoré pohotovo sprístupňuje všetky druhy znalostí a informácií svojím používateľom. Služby verejnej knižnice sa poskytujú na princípe rovnosti prístupu všetkým, bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženstvo, národnosť, jazyk alebo spoločenské postavenie. Špecifické služby a materiály sa musia poskytovať tým používateľom, ktorí nemôžu, z akéhokoľvek dôvodu, využívať bežné služby a materiály,

napríklad jazykovým menšinám, postihnutým ľuďom, ľuďom v nemocniciach alebo vo väzeniach.

Všetky vekové skupiny musia nájsť v knižnici materiály zodpovedajúce ich potrebám. Knižničné zbierky a služby musia zahŕňať všetky druhy príslušných médií a moderných technológií, ako i tradičných materiálov. Vysoká kvalita a prispôbenie miestnym potrebám a podmienkam sú podstatné. Materiály musia odrážať súčasné trendy a vývoj spoločnosti, rovnako ako históriu ľudského úsilia a predstavivosti.

Zbierky a služby by nemali podliehať žiadnej forme ideologickej, politickej alebo náboženskej cenzúry, ani komerčným tlakom.

POSLANIE VEREJNEJ KNIŽNICE

Podstatou služieb verejnej knižnice by mali byť nasledujúce kľúčové úlohy vo vzťahu k informáciám, gramotnosti, vzdelávaniu a kultúre:

1. vytváranie a upevňovanie čitateľských návykov detí od ich skorého veku,
2. podpora individuálneho a samostatného vzdelávania, ako aj formálneho vzdelávania na všetkých úrovniach,
3. poskytovanie príležitostí pre tvorivý osobný rozvoj,
4. podnecovanie predstavivosti a tvorivosti detí a mladých ľudí,
5. podpora uvedomovania si kultúrneho dedičstva, hodnoty umenia, vedeckých úspechov a inovácií,
6. poskytovanie prístupu ku kultúrnym prejavom všetkých reprodukčných umení,
7. posilňovanie kultúrneho dialógu a podporovanie kultúrnej rozmanitosti,
8. podpora tradície ústneho podania,
9. zabezpečenie prístupu občanov ku všetkým druhom komunitných informácií,
10. poskytovanie primeraných informačných služieb miestnym podnikom, združeniam a záujmovým skupinám,
11. vytváranie podmienok na rozvíjanie informačných a počítačových zručností,
12. podporovanie a účasť na aktivitách a programoch rozvoja gramotnosti pre všetky vekové skupiny a iniciovanie takýchto aktivít v prípade potreby.

FINANCOVANIE, LEGISLATÍVA, SIETE

Verejná knižnica by mala byť v zásade bezplatná. Za verejnú knižnicu zodpovedajú úrady štátnej správy a miestnej samosprávy. Musí byť podporovaná osobitnými právnymi predpismi a financovaná štátnou správou alebo miestnou samosprávou. Musí byť nevyhnutnou súčasťou každej dlhodobej stratégie pre oblasť kultúry, poskytovanie informácií, gramotnosť a vzdelávanie. S cieľom zabezpečiť celonárodnú koordináciu a spoluprácu medzi knižnicami, legislatívu a strategické plány musia tiež definovať a podporovať národnú knižničnú sieť, ktorá je založená na schválených štandardoch služieb. Sieť verejných knižníc musí byť navrhnutá vo vzťahu k národným, regionálnym, vedeckým a špeciálnym knižniciam, ako aj ku školským, vysokoškolským a univerzitným knižniciam.

PREVÁDZKA A RIADENIE

Musí byť sformulovaná jasná stratégia, ktorá určuje ciele, priority, služby vo vzťahu k potrebám miestnej komunity. Verejná knižnica musí byť organizovaná efektívne a odborné zásady prevádzky sa musia dodržiavať. Musí byť zabezpečená spolupráca s príslušnými partnermi, napríklad so skupinami používateľov a s ďalšími odborníkmi na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni. Služby musia byť fyzicky dostupné všetkým členom komunity.

To si vyžaduje vhodné umiestnenie budovy knižnice, náležité vybavenie na čítanie a štúdium ako aj príslušné technológie a dostatočne dlhý prevádzkový čas, výhodný pre používateľov. Rovnako to zahŕňa služby mimo knižnice

pre tých, ktorí nie sú schopní knižnicu navštíviť.

Služby knižníc musia byť prispôsobené odlišným potrebám komunit vo vidieckych a v mestských oblastiach. Knižovník je aktívnym sprostredkovateľom medzi používateľmi a informačnými zdrojmi. Odborné vzdelávanie a ďalšie vzdelávanie knižníkov je nevyhnutné pre poskytovanie primeraných služieb. Musia byť zabezpečené svojpomocné programy vzdelávania používateľov, aby mohli mať úžitok zo všetkých informačných zdrojov.

UPLATNENIE MANIFESTU

Týmto naliehavo vyzývame riadiacich pracovníkov na štátnej a miestnej úrovni a odbornú knižnícku verejnosť na celom svete, aby uplatňovali zásady vyjadrené v tomto manifeste.

DODATOK K MANIFESTU IFLA/UNESCO O VEREJNÝCH KNIŽNICIACH

Desať spôsobov, ako dosiahnuť, aby verejná knižnica fungovala/Zmodernizujte svoje knižnice

1. Projektovať budovy verejných knižníc s dôrazom na komunitné / kultúrne priestory, a nie len ako fyzické sklady znalostí.
2. Oslobodiť naše služby s využitím World Wide Web 2.0 a orientovať sa na Web 3.0 a 4.0.
3. Spájať sa s našimi komunitami, vzdelávať a školiť ľudí. Knižovníci a informační odborníci môžu pôsobiť ako školitelia a osobní znalostní poradcovia, nielen ako „strážcovia kľúčov“ alebo „strážcovia brány internetu“.
4. Rozvíjať „múdrosť sveta“ – globálne znalosti a porozumenie vytváraním medzinárodných kultúrnych diaľnic na webe.
5. Podieľať sa na odstraňovaní prekážok a cenzúry v medzinárodnom meradle pri súčasnom rešpektovaní všetkých kultúr.
6. Podporovať našich zamestnancov v kontinuálnom vzdelávaní a povzbudzovať ich proaktívnosť.
7. Rozvíjať služby našich digitalizovaných zbierok a znalostí –hybridnej knižnice-vedomostí, vzdelania a informácií v rozmanitých formách.
8. Zlepšovať dostupnosť našich katalógov a databáz predovšetkým pre používateľov so zrakovým postihnutím.
9. Zaviesť národné a medzinárodné štandardy pre prostredie internetu.
10. Verejné knižnice ako kultúrne supermarkety – „živé“ prostredie popri „zaznamenanom“. Archívy, múzeá, knižnice a kultúra v kombinácii „combi library“ – „kombi knižnica“

[preklad sylvia.stasselova]

[In Knižnica, 2010, roč. 11, č. 9, s. 41 – 42.]

SAMOOSLUŽNÉ ZARIADENIA SELF-CHECK™ **KOMFORT, KTORÝ SI KNIHOVNÍCI AJ POUŽÍVATELIA ZASLÚŽIA**

Samoobslužné systémy SelfCheck™ boli vo svete prvýkrát predstavené začiatkom 90. rokov a odvtedy sa neustále zdokonaľujú, aby spĺňali najnáročnejšie požiadavky moderných knižníc.

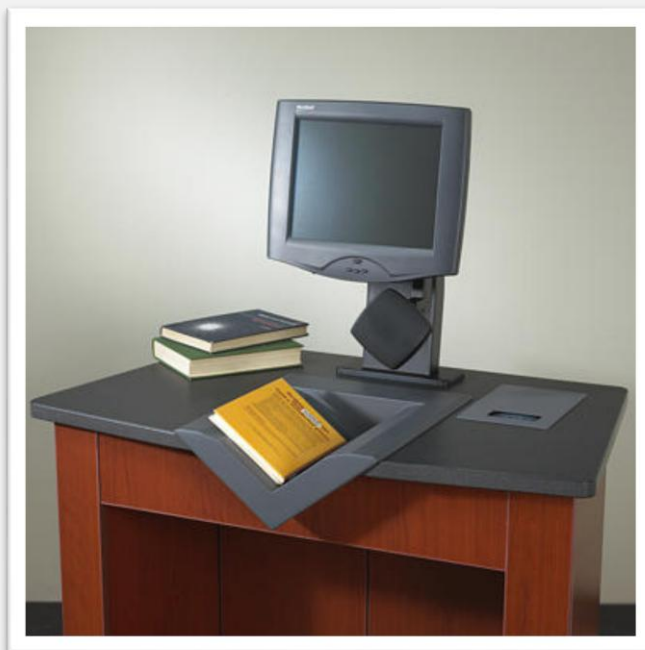
ČO JE TO SELF-CHECK™?

SelfCheck™ sú systémy pre samoobslužné výpožičky a vracanie dokumentov knižničného fondu bez potrebnej asistencie personálu. Ich používanie je také jednoduché, že si ich čitatelia okamžite obľúbia. Dotyková obrazovka podáva informácie krok za krokom. Používateľ je takýmto spôsobom schopný vykonať rutinnú operáciu úplne sám. Pre zamestnancov knižnice to prispieva k výraznej časovej úspore. Vďaka množstvu doplnkových funkcií používateľ si môže nielen samostatne požičať alebo vrátiť dokument, prípadne si aktuálnu výpožičku predĺžiť, ale aj zaplatiť pokutu či nedoplatky, bez uhradenia ktorých nie je možné vykonať ďalšiu výpožičku. Systém napojený na knižničný informačný software (KIS) môže pracovať aj v prípade, že je KIS mimo prevádzky. Informácie o uskutočnených operáciách sa uchovávajú v pamäti systému SelfCheck™ a do KIS sa automaticky prenesú po jeho opätovnom sprevádzkovaní.

Systém bezpečne spracováva knihy, časopisy, CD a DVD nosiče. Pomocou pripojenia k internetu umožňuje diaľkové monitorovanie a diagnostiku. Pojme širokú škálu umiestenia čiarových kódov na dokumente, takže nie je potrebné dokumenty prekódovávať.

Ďalšie funkcie SelfChecku™ :

- Potvrdenie o výpožičke
- Funkcia pokuty a poplatky
- Možnosť prepnutia medzi režimami výpožičiavania a vracania personálom alebo používateľom
- Možnosť voľby jazykov

Samoobslužné zariadenie 3M Verne

ŠETRÍ ČAS KNIHOVNÍKOM, ABY SA MOHLI STAŤ SKUTOČNÝMI KNIHOVNÍKMI

Systém pre samoobslužné výpožičky dokumentov SelfCheck™ je moderné riešenie ako zabezpečiť knižnici vyššiu úroveň produktivity bez navýšenia mzdových nákladov pri zachovaní vysokej miery zabezpečenia dokumentov knižničného fondu. Prínosom je možnosť poskytovať sofistikovanejšiu úroveň služieb pre používateľov a rozširovať aktivity knižnice do oblasti kultúry či vzdelávania. Tak ako sa bankomaty stali prirodzeným spôsobom pri výbere peňazí, tak aj systémy SelfCheck™ budú prirodzenou cestou ako si vypožičať alebo vrátiť knihu, časopis, CD alebo DVD nosič.

[oxana.ferancova]

[Foto: <http://multimedia.3m.com>]

STRÁNKA PRE POTREBY OBECNÝCH KNIŽNÍC

www.obecnakniznica.sk

PORTÁL PRE KNIHOVNÍKOV A ZRIAĐOVATEĽOV

**CHCETE PREZENTOVAŤ VAŠU KNIŽNICU
A SPRAVIŤ JU PRÍSTUPNEJŠOU?**

PREDSTAVTE JU POMOCOU KNIHOVNÍKA!

NA TOMTO MIESTE RADI UVEREJNÍME
INFORMÁCIE, ZAUJÍMAVOSTI A NOVINKY
Z KAŽDEJ MESTSKEJ, OBECNEJ KNIŽNICE.

Kontakt: multi@vkmr.sk (032/7434267, k1. 33)

VÝZNAMNÉ VÝROČIA A DNI V ROKU 2011

**EURÓPSKY ROK DOBROVOLENÍCTVA • MEDZINÁRODNÝ ROK CHÉMIE
MEDZINÁRODNÝ ROK LESOV • EURÓPSKO-ČÍNSKY ROK MLÁDEŽE
(* výročia narodenia)**

JANUÁR

1. 1936 * Ján STACHO,
básnik, prekladateľ, 75.
4. 1946 * Dušan DUŠEK,
básnik, prozaik, 65.
5. 1921 * Fridrich DÜRENNMATT,
švajčiarsky dramatik, 90.
6. 1681 * Ján Baltazár MAGIN,
básnik, 330.
7. 1941 * Ivo VELIKÝ,
publicista, organizátor kultúrnych podujatí
(Trenčín), 70.
8. 1911 * Andrej OČENÁŠ,
hudobný skladateľ, 100.
10. 1821 * Ján MATUŠKA,
štúrovský básnik, národný dejateľ, autor
slovenskej hymny Nad Tatrou sa blýska, 135.
12. 1876 * Jack LONDON,
americký realistický spisovateľ, 135.
23. 1906 * Elena HOLÉČZYOVA,
výtvarníčka, 105.
26. 1891 * Il'ja G. ERENBURG,
spisovateľ a novinár, 120.
27. 1756 * Wolfgang A. MOZART,
hudobný skladateľ, 255.
27. 1941 * Ján KAMENISTÝ,
žurnalista, 70.

1. *Deň vzniku Slovenskej republiky*
4. *Svetový Braillov deň*
27. *Svetový deň bez internetu*

FEBRUÁR

1. 1951 * Ján HUBINSKÝ,
výtvarník (Rakoluby), 60.
9. 1796 * Samuel JURKOVIČ,
osvetový pracovník, 215.
11. 1941 * Vladimír BEDNÁR,
spisovateľ, 70.
12. 1866 * Ladislav NÁDAŠI – JÉGE,
kritickorealistický spisovateľ, 145.
23. 1896 * Jozef CÍGER – HRONSKÝ,
spisovateľ, 115.
23. 1901 * Ján ŠTEFÁNIK,
bibliograf, (Brezová p. B.), 110.
25. 1946 * Ján ŠTRASSER,
básnik, textár, 65.
28. 1881 * Štefan ZWEIG,
rakúsky spisovateľ, 130.

15. *vznik Visegrádskej štvorky, 20.*
21. *Medzinárodný deň materinského jazyka
Európsky deň bezpečného internetu
(2.utorok v mesiaci)*

MAREC

6. 1911 * Ján BODENEC,
spisovateľ, 100.
7. 1811 * Juraj FÁNDLY,
osvietenský spisovateľ, kňaz, 200.
8. 1896 * Elo ŠÁNDOR,
humoristický spisovateľ, 115.
10. 1796 * Matej HREBENDA,
básnik, národný buditeľ, zberateľ folklóru,
rozširovateľ slovenskej a českej literatúry, 215.
18. 1901 * Peter JILEMNICKÝ,
spisovateľ, 110.
21. 1936 * František KELE,
autor literatúry faktu, 75.
25. 1836 * Jozef Ľudovít HOLUBY,
botanik, historik, 175.
27. 1871 * Heinrich MANN,
nemecký spisovateľ, 140.
27. 1921 * Rudolf MORIC,
spisovateľ, 90.
27. 1961 * Jozef VYDRNÁK,
výtvarník (Trenčín), 50.
30. 1746 * Francisco de GOYA,
španielsky maliar, 265.
30. 1926 * Vojtech MIHÁLIK,
básnik, spisovateľ, 85.

8. *Medzinárodný deň žien*
21. *Svetový deň poézie*
21. *Svetový deň materinského jazyka*
22. *Svetový deň vody*
25. *Deň zápasu za ľudské práva
Týždeň slovenských knižníc
(predpokladaný posledný marcový týždeň)*

APRÍL

2. 1941 * Ladislav BALLEK,
spisovateľ, 70.
9. 1821 * Charles BAUDELAIRE,
francúzsky básnik, 190.
9. 1921 * Karol STRMEŇ,
básnik, prekladateľ, 90.

METODIKA, KOORDINÁCIA, AUTOMATIZÁCIA

20. 1946 * Peter ŠTRELINGER,
prozaik, 65.
22. 1926 * Milan LAJČIAK,
básnik, 85.
23. 1891 * Sergej S. PROKOFIEV,
hudobný skladateľ, klavirista, 120
25. 1816 * Juraj PEJKO,
hudobný skladateľ, autor piesne Trenčianske
hodiny, 195.

2. *Medzinárodný deň detskej knihy*
7. *Svetový deň zdravia*
13. *Deň nespravodlivo stíhaných*
22. *Deň Zeme*
23. *Svetový deň kníh a autorských práv*

MÁJ

5. 1846 * Henryk SIENKIEWICZ,
spisovateľ, nositeľ Nobelovej ceny, 165.
5. 1856 * Samo DAXNER,
národný buditeľ, 155.
12. 1906 * Andrej GUOTH,
básnik, 105.
12. 1931 * Viera HANDZOVÁ,
spisovateľka, prekladateľka, 80.
13. 1796 * Ján KOSTKA,
keramikár, 215.
19. 1906 * Ján Štefan BÁLENT,
spisovateľ, knihovník (Nové Mesto n. V.), 95.
24. 1881 * Mikuláš SCHNEIDER –
TRNAVSKÝ, hudobný skladateľ, 130.

1. *Sviatok práce*
3. *Svetový deň slobody tlače*
4. *Výročie úmrtia M.R. Štefánika*
15. *Medzinárodný deň rodiny*
31. *Svetový deň bez tabaku*

JÚN

2. 1946 * Peter GLOCKO,
spisovateľ, 65.
6. 1936 * Peter KOVÁČIK,
spisovateľ pre deti a mládež, 75.
13. 1931 * Ivan ENGLER,
lekár, vedec, spisovateľ (Trenčín), 80.
14. 1941 * Pavol HRÚZ,
spisovateľ, 70.
16. 1691 * Ján FRANCISCI,
hudobný skladateľ, 320.
26. 1891 * Vladislav VANČURA,
český spisovateľ, 120.

1. *Medzinárodný deň detí*
5. *Svetový deň životného prostredia*
7. *Výročie Memoranda národa slovenského*

19. *Deň otcov*
26. *Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog*

JÚL

2. 1911 * František STUDENÝ,
akademický maliar, 100.
4. 1926 * Ľudovít FUCHS,
básnik, 85.
8. 1621 * Jean de LA FONTAINE,
francúzsky spisovateľ, bájkar, 390.
12. 1876 * Ivan KRASKO,
vl. meno Ján Botto, básnik, spisovateľ, 135.
19. 1896 * Archibald Joseph CRONIN,
škótsky spisovateľ, 115.
29. 1911 * Ján CIKKER,
hudobný skladateľ, profesor, 100.
30. 1941 * Ondrej SLIACKY,
spisovateľ, 70.

5. *Deň zahraničných Slovákov*
11. *Svetový deň populácie*
17. *Výročie Deklarácie o zvrchovanosti SR*

AUGUST

7. 1906 * Dezider MILLY,
akademický maliar, 110.
11. 1796 * Ján Blahoslav BENEDIKTÍ,
národný buditeľ, 215.
15. 1916 * Rudolf MRLIAN,
publicista, kritik, 95.
17. 1916 * Svetozár HURBAN –
VAJANSKÝ, spisovateľ, liter. vedec, politik, 95.
20. 1941 * Július SATINSKÝ,
humorista, spisovateľ pre deti a mládež, 70.
23. 1851 * Alois JIRÁSEK,
český spisovateľ, 160.
24. 1856 * Samuel CZAMBEL,
jazykovedec, 155.
27. 1871 * Theodore DREISER,
americký spisovateľ, 140.

11. *Svetový deň populácie*
29. *Výročie SNP – štátny sviatok SR*

SEPTEMBER

1. 1951 * Ondrej ČILIAK,
spisovateľ (Prievidza), 60.
2. 1896 * Štefan POLKORÁB,
maliar, 115.
4. 1906 * Alexander MOYZES,
hudobný skladateľ, profesor, 105.
4. 1936 * Ján Levoslav BELLA,
hudobný skladateľ, 75.
8. 1841 * Antonín DVOŘÁK,
český hudobný skladateľ, 170.

METODIKA, KOORDINÁCIA, AUTOMATIZÁCIA

13. 1886 * Jan MASARYK, český politik, 125.
14. 1886 * Štefan JANŠÁK, spisovateľ, historik, archeológ, 125.
15. 1901 * Janko BLAHO, operný spevák, hudobný pedagóg, 110.
15. 1921 * Ivan BUKOVČAN, dramatik, scenárista, 90.
20. 1746 * Móric BEŇOVSKÝ, cestovateľ, 265.
22. 1811 * Michal Miloslav HODŽA, štúrovský básnik, politik, filológ a organizátor hnutia za spisovnú slovenčinu, 200.
22. 1926 * Rodolf MOŠKO, maliar (Dobrá), 85.
23. 1901 * Jaroslav SEIFERT, český básnik, 110.
26. 1931 * Mária ČERETKOVÁ - GÁLLOVÁ, spisovateľka, 80.

1. *Deň ústavy SR – štátny sviatok SR*
8. *Medzinárodný deň gramotnosti*
21. *Medzinárodný deň mieru*

OKTÓBER

4. 1431 * Francois VILLON, francúzsky stredoveký básnik, 580.
9. 1936 * Ľubomír FELDEK, spisovateľ, 75.
19. 1901 * Ľudo ONDREJOV, vl. meno Ľ. Mistrík, spisovateľ, 110.
19. 1936 * Vincent ŠIKULA, spisovateľ, 75.
22. 1811 * Ferenc LISZT, maďarský hudobný skladateľ, 200.
24. 1796 * Štefan MOYZES, národný buditeľ, publicista, politik, biskup, prvý predseda MS, 215.
25. 1881 * Pablo PICASSO, španielsky maliar, 130.
28. 1791 * Ján CHALUPKA, spisovateľ, dramatik, 220.
28. 1906 * Štefan HOZA, libretista, spisovateľ pre deti, 110.
31. 1821 * Karel Havlíček BOROVSKÝ, český spisovateľ, 190.

1. *Medzinárodný deň hudby*
5. *Medzinárodný deň učiteľov*
10. *Svetový deň duševného zdravia*
16. *Svetový deň potravy*
17. *Medzinárodný deň boja proti chudobe*
24. *Deň OSN*

NOVEMBER

7. 1811 * Karel Jaromír ERBEN, český spisovateľ, 200.
11. 1821 * Fiodor Michajlovič DOSTOJEVSKIJ, ruský spisovateľ, 190.
16. 1806 * Karol KUZMÁNY, básnik, prvý podpredseda MS, 205.
19. 1841 * Andrej KMEŤ, národopisec, archeológ, 170.
19. 1711 * Michail V. LOMONOSOV, ruský prírodovedec, 300.
23. 1931 * Darina LAŠČIAKOVÁ, etnografka, zberateľka a speváčka ľud. piesní, 80.
27. 1921 * Alexander DUBČEK, politik a štátnik, 90.

17. *Deň boja za slobodu a demokraciu*
- Medzinárodný deň študentstva*
21. *Svetový deň televízie*
20. *Svetový deň detí*

DECEMBER

1. 1941 * Marianna GRZNÁROVÁ, spisovateľka, 70.
4. 1821 * Martin HATTALA, jazykovedec, pedagóg, 190.
5. 1846 * Michal KIŠŠ, básnik (Uhrovec), 165.
9. 1946 * Dušan MITANA, spisovateľ (Moravské Lieskové), 65.
10. 1866 * Dušan MAKOVICKÝ, spisovateľ, 145.
12. 1821 * Gustave FLAUBERT, francúzsky spisovateľ, 190.
15. 1931 * Ladislav ŠVIHRAN, spisovateľ, 80.
22. 1901 * Gejza VÁMOŠ, prozaik, 110.
23. 1936 * Viktor KRUPA, spisovateľ, prekladateľ, 75.
27. 1566 * Ján JESSENIUS, lekár, 445.
27. 1571 * Johannes KEPLER, astronóm, 440.

1. *Svetový deň boja proti AIDS*
3. *Medzinárodný deň postihnutých*
5. *Medzinárodný deň dobrovoľníkov v ekonomickom a sociálnom rozvoji*
9. *Medzinárodný deň boja proti korupcii*
10. *Deň ľudských práv*

PROJEKT KNIHOBEŽNÍK

Prostredníctvom unikátneho projektu vydavateľstva Martinus, ktorého zámerom je dostať medzi ľudí viac kníh, boli po verejných priestranstvách a v dostupných budovách na celom Slovensku rozmiestnené stovky kníh, ktoré si môžu čitatelia nájsť, prečítať a poslať ďalej. Jeho princíp je jednoduchý, treba nájsť knihu so špeciálnou červenou nálepkou prečítať ju a opäť niekam skryť. Vďaka tomuto „putovaniu“ kniha získava okrem samotného príbehu napísaného na jej stránkach, aj druhý, vlastný životný príbeh, ktorý vytvárajú čitatelia. Celý proces sa zaznamenáva na internetovej stránke

www.knihobeznik.sk, kde má každá kniha z projektu vytvorený svoj profil. Z neho sa záujemcovia môžu dozvedieť jej aktuálny status, miesto kde sa práve nachádza a jej príbeh. Takisto sa záujemcovia môžu zapojiť do projektu pridaním vlastnej knihy.

Autori veria, že vďaka projektu, ktorý je zábavný, nový a nie je časovo či geograficky limitovaný sa dostane medzi ľudí viac kníh a časom sa stane základom kampane na podporu kníh a čítania.

[maria.kernova]

[www.knihobeznik.sk, www.martinus.sk]

KYBERŠIKANA ALEBO CYBERBULLYING

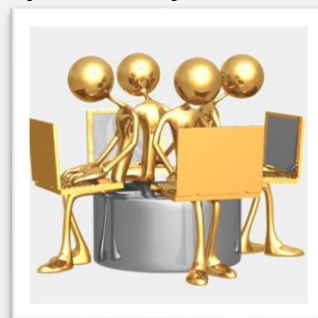
„V júni 2003 zavraždilo 11-ročné japonské dievča svoju spolužiačku. Dievča povedalo polícii, že spolužiačku zavraždila, pretože bola nahnevaná na správy, ktoré o nej uverejnila na internete.“

Mnohí z nás sa s týmto termínom už stretli, mnohí v náznakoch tušia, čo to slovo znamená, avšak stále je medzi nami veľa ľudí, ktorí vôbec nevedia, čo všetko stojí v pozadí *kyberšikany*. Poďme spoločne rozlúsknuť tajomno obrovskej nástrahy, ktorá číha na každého užívateľa internetu, majiteľa mobilného telefónu, návštevníka internetových diskusných blogov, čítacích priestorov, pockového servera a samozrejme najpoužívanejšieho facebooku. Väčšina našich detí relaxuje a vyplňa si voľný čas čítaním, vypisovaním „coolových“ pripomienok na stránky facebooku, diskusných fór a možno aj vzájomným zoznamovaním sa s cudzími „ideálnymi“ osobami. Vieme aké internetové stránky navštevujú naše deti? Koľko času presedia pred monitorom počítača a aké virtuálne priateľstvá nadväzujú?

Kyberšikanu môžeme definovať ako „zneužitie informačných komunikačných technológií, taktiež mobilných telefónov a internetu k takým činnostiam, ktoré majú zámerne niekoho vyviest' z rovnováhy“. Priblížme si spôsob, akým kyberšikana vlastne funguje. Najobvyklejšie prejavy predstavujú zasielanie

obťažujúcich, urážajúcich a útočných e-mailov či SMS – správ. Mnohé z nich môžu spadať až do oblasti kriminálnych činov. Do kategórie kybernetovej šikany patrí aj vytváranie videa brutálnych bitiek, vyhrážok šikanovaného dieťaťa do mobilných telefónov a ich následného zverejnenia na internete.

Európske štatistiky uvádzajú, že s kyberšikanou sa stretlo alebo ju zažilo 15% žiakov, 85% z nich o tom niekoho informovalo, pričom 24% ľudí, ktorým to oznámili, reagovalo bez záujmu. 55% žiakov si myslí, že kyberšikana je veľmi rozšírená. 22% respondentov sa domnieva, že by hľadalo pomoc alebo by vypomohlo kamarátovi a až 78% uviedlo, že by upadlo do depresie, ak by sa im niečo také stalo.

Od klasického šikanovania sa počítačová šikana líši tým, že páchateľ môže zostať anonymný a obeť sa nikdy nemusí dozvedieť, kto ju šikanoval. Môžu sa vzájomne poznať, rovnako tak sa nikdy nemuseli stretnúť, pretože agresor si obeť vybral náhodou, napríklad len podľa telefónneho čísla. Agresor a zároveň páchateľ sa skrýva za súkromné čísla, prezývky, vymyslené e-mailové

adresy. Anonymita umožňuje agresorovi stupňovať a dovoliť si to, čo by si tvárou v tvár nedovolil. Pôvodca kyberšikany nemusí byť fyzicky na rovnakom mieste ako jeho obeť. Na rozdiel od klasickej šikany, nemáme kam pred kyberšikanou utiecť, pretože nás môže vďaka rozšírenej a ľahkej dostupnosti komunikačných technológií zastihnúť prakticky v akomkoľvek čase a na mieste, kde sme sa kedysi cítili bezpečne, napríklad aj doma. Na rozdiel od opakovaných fyzických stretnutí (pri šikane) stačí, keď agresor jednorázovo vyvesí na webe fotky obete. To si môže ktokoľvek skopírovať a šíriť ďalej.

Nedá mi nespomenúť ďalšiu obrovskú nástrahu, úzko súvisiacu s internetovou šikanou, ktorou je *kybergrooming*. Týmto termínom je označované správanie internetových užívateľov, ktorí v dieťaťi vyvolávajú falošnú dôveru a pripravujú si ich tak na schôdzku v reálnom svete, pričom cieľom „falošného kamaráta“ je obeť pohlavne zneužiť. Páchatelia využívajú umelo vytvorený pocit v budúcnosti obetiach, že sú nimi milované. Agresor (groomer), s obeťou komunikuje prostredníctvom internetu aj niekoľko mesiacov. Pokiaľ sa agresorovi nedarí svoju potenciálnu obeť presvedčiť a stretnúť sa, prichádza na radu rôzna forma nátlaku, ako vyhrážky zverejnenia intímnych fotografií, ktoré sa mu predtým podarilo od obete vylákať. A tu už ide o kyberšikanu.

Pre kyberšikanu nie je potrebná fyzická sila, ale zdatnosť v komunikačných technológiách, ktorú môže mať prakticky ktokoľvek. Obeťami nemusia byť len outsideri z radov vrstovníkov, mladších a slabších. Kyberšikana prebieha tak medzi vrstovníkmi ako aj medzi rôznymi generáciami. Nezáleží na veku ani pohlaví. Obeťami sa stávajú i učitelia, vychovávatelia, pri zverejňovaní diskriminujúcich, posmešných, nepravdivých informácií o nich na serveri YouTube alebo ďalších portáloch s vysokou návštevnosťou. Vyššie riziko však vždy hrozí deťom, ktoré sú závislé na počítači – internete.

Kyberšikana často zaručuje početné obecenstvo, pričom sa môžu pridávať ďalší a ďalší diváci, kde najväčším problémom je kontrola a jej rýchle šírenie. U kyberšikany chýbajú klasické znaky šikanovania, ktorých si môže okolie všimnúť, najmä elektronicky posielané správy sa dajú horšie kontrolovať. Väčšinou trvá dlhšiu dobu, kým sa odhalí nejaký problém či potenciálne nebezpečenstvo.

Možno rozlíšiť dva typy kyberšikany, t.j. priame útoky a kyberšikana v zastúpení. Priame útoky označujú napr. správy zasielané priamo obeť. Ide o výhražné alebo kruté správy formou SMS, prostredníctvom e-mailu alebo pokecového serveru. Krádeže hesiel a následné zneužívanie osvojeného účtu agresorom, ďalej zverejňovanie intímnych informácií alebo ohováranie prostredníctvom blogu. Interaktívne hranie, pri hracích zariadeniach typu PlayStation Network, kde sú deti v živom spojení prostredníctvom chatu s kýmkoľvek. Rozposielanie vírusov, spywares, hackovanie alebo zasielanie pornografických obrázkov do mailov, vydávanie sa za iného človeka – svoju obeť, všetky tieto formy patria do prvej skupiny priamych útokov.

Do skupiny kyberšikany v zastúpení radíme využívanie druhých ľudí pre šikanu obete v kyberpriestore. Je omnoho nebezpečnejšia, pretože sa jej spolupáchatelia často zúčastňujú nevedomky. Napríklad, ak sa agresor vydáva za svoju obeť, po nabúraní do jej účtu sa pod jej identitou správa spôsobom, aby spôsobil problémy – rozposielaním nenávistných správ. Prijemcovia, ktorí na ne reagujú, dovršujú páchateľov zámer a stávajú sa jeho komplicmi.

Príspevok je vytvorený na základe vlastnej praktickej empirie a teoretických poznatkov. Fenomén kyberšikany bol predstavený aj žiakom ZŠ počas besedy v trenčianskej knižnici (10. 11. 2010).

[iveta.izraelova]
[Foto: VKMR.]

Zoznam použitých informačných zdrojov:

http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/70/35/lang,czech/in/www.varianty.cz/download/pdf/texts_160.pdf
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Kyberšikana>
<http://www.cyberbully.eu/> in
http://www.varianty.cz/download/pdf/texts_160.pdf
http://www.cyberbullying.info/examples/msg_detail.php?eg=japan
<http://www.e-bezpeci.cz>
<http://www.saferinternet.cz>
<http://www.stopcyberbullying.org>

Kol. autorov: *Kyberšikana a její prevence – příručka pro učitele*. Plzeň, 2009, 108 s. (elektronická verzia).

Štatistiky tvoria časť výstupov „Challenges in Schools“, ktoré sa uskutočnili od 03/2008 do 03/2009 v 50 európskych školách.

PAVEL DVOŘÁK: „POCHMÚRNÝ STREDOVEK JE POVERA“

Historik s českými koreňmi Pavel Dvořák (1937) patrí k najvýznamnejším autorom literatúry faktu na Slovensku. 24. novembra krstil na pôde trenčianskej knižnice publikáciu *Tretia kniha o Bratislave*. Zároveň predstavil nový cyklus dokumentárnych filmov zo slovenských dejín *Hľadanie stratených svetov*.

Na Považie chodíte pravidelne. Aký vzťah máte k Trenčínu?

Vrelý, lebo som tu býval, prežil prechod frontu a vojenčil. Moja pôvodná spomienka na Trenčín sa viaže k roku 1944, keď sme sem prišli ako evakuanti z Bratislavy. V poslednej dobe sa rád vraciam do knižnice. Je tradíciou, že rok čo rok prichádzam s novou knihou a slávnostným krstom. Trenčín totiž pozerá s veľkým uznaním na to, čo som napísal.

Tentoraz prinášate Tretiu knihu o Bratislave.

Knihy o Bratislave však nie sú len o Bratislave. Naše hlavné mesto predstavuje historicko-geografický priesečník, v ktorom sa stretávajú osudy Slovákov, Maďarov, Rakúšanov, Čechov, Moravanov, Poliakov, v období tureckých vojen aj Francúzov, Nemcov, či Valónov.

Literárnu dráhu ste odštartovali poviedkami. Čím Vám učarovala história?

Spočiatku knihami a filmami s historickou tematikou. Trvalo pár rokov, kým som si na vysokej škole uvedomil, že história je o inom. Zaujímavá, dramatická a súčasne plnohodnotná je vtedy, keď tam vystupujú živí ľudia so svojimi problémami i radosťami.

Aké kritériá musí mať historická udalosť, aby Vás oslovila?

Celé je to hlavne o príbehu, ktorý musí byť dostatočne nosný. Potom naň nakladám historické reálie. Napríklad, keď rozprávam o poprave českobratského kazateľa Mikuláša Drábika v Bratislave, je tu príležitosť povedať niečo aj o systéme súdnictva, spôsobe väznenia, legislatíve alebo správe mesta.

Stredovek zvykne byť označovaný za temné obdobie, napriek tomu je pre Vás nevyčerpatelným zdrojom inšpirácie. Prečo?

Trenčiansky krst Tretej knihy o Bratislave

V stredoveku sa mali ľudia oveľa lepšie ako v ranom novoveku. Mohli sa trebárs sťahovať. Keď sa nepohodli so zemepánom, tak odišli. Rozobrali a pobrali svoje domy, dokonca máme doklady, že so sebou odviezli aj kostol. Odhladiac od množstva ďalších výhod, o ktoré neskôr prišli. Pochmúrný stredovek je povera.

Vyplýva táto interpretácia len z našej nevedomosti?

Súhlasím, o stredoveku vieme najmenej. Z konkrétneho dôvodu – Slováci si dlho zvykali na svoju „bezdejinnosť“, následne odmietali prijať uhorské dejiny za svoje. Výnimku tvorí azda Matúš Čák, hoci aj v tomto prípade máme informácie značne skreslené.

Knižný seriál *Stopy dávnej minulosti* nateraz striedate DVD edíciou dokumentárnych filmov *Hľadanie stratených svetov*. Môžete ju bližšie popísať?

Nosný je opäť príbeh. No vďaka vizuálnej zložke sú filmy orientované do konkrétneho času a prostredia. História nezaniká, podľa mňa len čaká na svoju príležitosť. Z času na čas sa vynorí a niekedy ňou bývame šokovaní. Príbehy z tohto cyklu sú o tom, ako sa našiel oltár Majstra Pavla z Levoče, kam zmizol hrob husitskej kráľovnej Žofie, prečo gróf Pálfi postavil Bojnický zámok do dnešnej podoby a podobne.

[peter.martinak]

[In *Trenčianske noviny*, 2010, roč. 51, č. 48, s. 7.]

[Foto: VKMR.]

KULTÚRNE PODUJATIA

CYKLUS POZNÁVAME TRENČANOV '2010

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne v roku 2010, v spolupráci s Mestom Trenčín, nadviazala na cyklus podujatí „Poznávame Trenčanov“, uskutočňovaných v rokoch 2006 až 2009 a predstavila trenčianskej verejnosti ďalšie osobnosti, prípadne najnovšie publikácie už prezentovaných osobností žijúcich v Trenčíne alebo s väzbou na Trenčín, ktoré sa zaoberajú písaním krásnej alebo odbornej literatúry, prípadne sú inak literárne alebo umelecky činné.

Projekt mal dlhodobý charakter a aj v roku 2010 sa podarilo naplniť jeho hlavný cieľ. VKMR zviditeľnila a predstavila trenčianskej verejnosti renomovaných i začínajúcich literárnych autorov, výtvarníkov, umelecky nadané deti i dospelých nielen na vlastných kultúrno-spoločenských podujatiach.

Nemenej dôležitý bol spoločenský význam týchto aktivít. Podľa názoru návštevníkov boli miestom neformálneho, komorného stretávania sa Trenčanov rôzneho veku a zamerania a tiež priestorom na prezentáciu umeleckých aktivít. Mimoriadne uznanie vyslovovali predovšetkým

pozvané osobnosti, ktoré už v Trenčíne nežijú, ale na podujatiach sa stretli, nielen formálne ale aj spoločensky, so svojimi bývalými susedmi, spolužiakmi a známymi, pričom mali možnosť pospomínať na mesto, ktoré im prirástlo k srdcu.

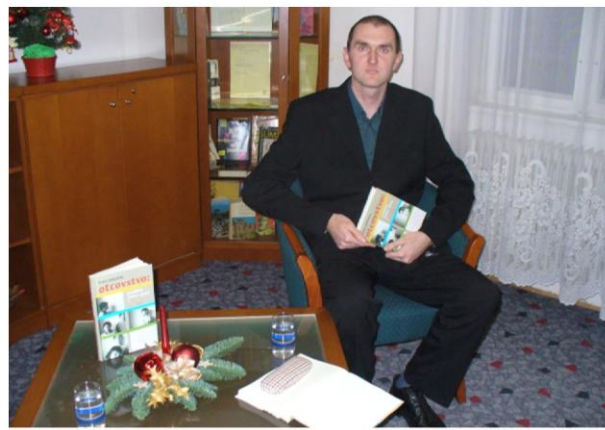
V rámci cyklu VKMR uskutočnila 36 kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré navštívilo 2 701 Trenčanov.

Na prezentáciách individuálnych osobností VKMR predstavila 32 spisovateľov s väzbami na Trenčín, prípadne ich najnovšiu tvorbu. Pri podujatiach so širším kolektívom autorov a umelecky činných osôb boli predstavení ďalší, napr. na prezentácii literárneho zborníka Slová dokorán – 20 literátov z Literárneho klubu OMEGA, na literárnych súťažiach viac ako 30 píšucich detí i dospelých. Svoju umeleckú činnosť tiež prezentovali členovia Divadielka Dotyky, 5 výtvarníkov, 7 hudobníkov, 1 tanečnica, žiaci ZUŠ a ZŠ z Bezručovej ulice, v roli moderátorov sa predstavili traja.

[maria.spanikova]
[Foto: VKMR.]

Beseda s filatelistom Ottom Gátom (v strede)

Prezentácia knihy teológa Juraja Sedláčka

Koncert hudobnej formácie 3D band

Autogramiáda publikácie spisovateľa Rudolfa Dobiáša

(FOTO)GALÉRIA PODUJATÍ VO VKMR ZA DRUHÝ POLROK 2010**INŠPIRÁCIE VOJVODINSKÝCH SLOVÁKOV**

„Aj taká je Kovačica – občas klenotnica, neraz klebetnica, nášho ducha pohľadnica“, prezradil publicista Ján Špringel. História a kultúra slovenského ostrovčeka na Balkáne boli venované Dni Kovačice v Trenčíne (19. – 20. 8.). Sériu sprievodných akcií odštartovalo Literárno-umelecké popoludnie vo Verejnej knižnici Michala Rešetku.

Mekka insitného umenia

Rázovitú obec v srsbskej Vojvodine založili slovenskí vystažovalci na prelome 18. a 19. storočia. Dodnes sa jej darí zachovávať tradície pôvodných osadníkov. Dôkazom je najmladšia generácia, ktorá sa Trenčanom prihovarila ľubozvučnou slovenčinou. Kovačica toleruje štyri úradné jazyky. Spomedzi 7 tisíc obyvateľov sa však väčšina hrdo hlási k slovenskej národnosti. Poznávacím znakom obce sú unikátne insitné olejomalby.

Tematickej besede predchádzala vernisáž multižánrovej výstavy „Kovačica – medzníky v dejinách“. Prierez vývojom spoločenského i pracovného života na Dolnej zemi mohli návštevníci obdivovať v priestoroch Art-centra Synagóga. Popri historických dokumentoch a dobových fotografiách sa nestratili ani zaujímavé momentky. Jedna z nich hovorí o tom, že najväčšie slovenské futbalové derby mimo územia SR predstavuje duel Slávia Kovačica – Dolina Padina. Výstavu spestrila ľudová tvorba. Technológiu drevených miniatúr prezentoval stolár Pavel Vereský. Pôvabnú čipku zase tamojší Ženský spolok, ktorý oslávil deväťdesiate výročie vzniku.

Hudobný bonus

Podujatie na pôde knižnice pútalo pozornosť odborným obsadením a neopakovateľnou atmosférou. Úvodné verše Andreja Hriešika navodili diskusiu o dolnozemskej literárnej diani. Defilé najznámejších spisovateľov priblížila literárna kritička Zuzana Čížiková. Na povedomie slovenskej menšiny v národnostne štruktúrovanej Vojvodine má podľa nej rozhodujúci vplyv rodina a tolerantný rezort školstva.

Srdeční krajanovia následne očarili vydarenou knižnou zbierkou ľudových piesní, ktoré predstavil detský spevácky súbor. Práve mladí umelci tvorili najpočetnejšiu časť kovačickej delegácie. „Pre zachovanie identity je popri tradíciách a folklóre veľmi dôležitý jazyk. Slováci vo Vojvodine mali to šťastie, že sa ho zo strany štátu neboli nikdy nútení zrieknuť“, dodala na záver Zuzana Čížiková.

[peter.martinak]

[In Trenčan, 2010, roč. 3, č. 10, s. 6. Foto: VKMR.]

DUŠAN ČIKEL - RYTIER KRÁĽOVNEJ ŠPORTOV

Dušan Čikel sa zapísal do tabuliek Medzinárodnej atletickej federácie nezmazateľným písmom. Ako prvý muž na Slovensku dokázal zabehnúť svetový rekord. Na svojom konte má 61 medailí. Stojí za najväčšími úspechmi futbalovej Jednoty Trenčín i AŠK Dukla. V októbri oslávil 81. narodeniny!

Líder stredných tratí

Životný príbeh Dušana Čikela stojí za pozornosť. Beckovský rodák získal prvé kontakty so športom na futbalovom ihrisku. V sľubne rozbehutej kariére pokračoval aj po presťahovaní

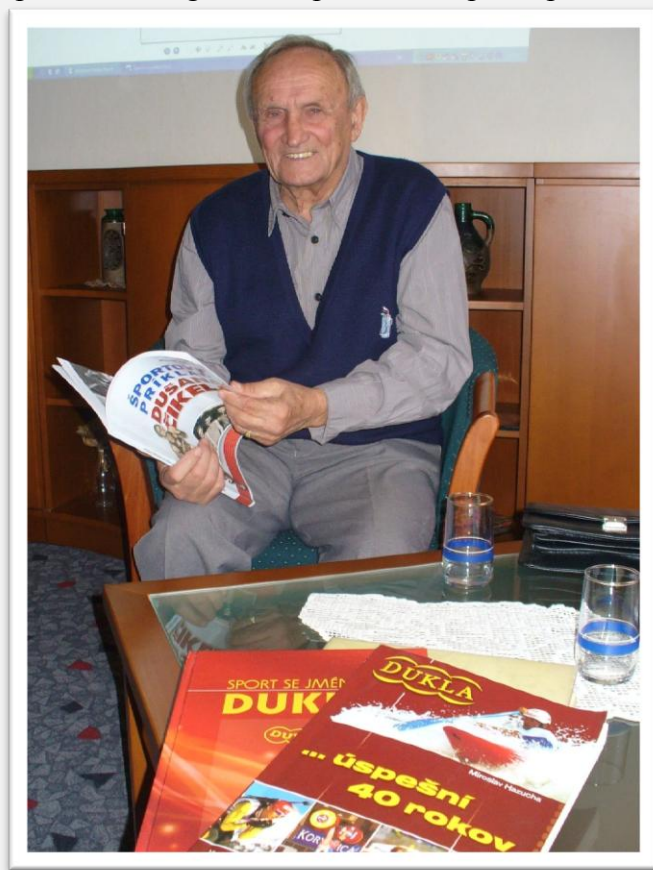
do mesta pod hradom Matúša Čáka. Obliekal dresy Sokola SBZ, resp. Danubiusu Trenčín. Nič na tom nemala zmeniť ani základná vojenská služba. Jeho bežecký talent však zaúradoval práve tam, kde to nik nečakal. Po piatich mesiacoch si ho z útvaru v Českých Budějoviciach vyžiadala Armádní telocvičný klub (ATK) Praha. „S atletikou som začínal ako 21-ročný. Bol lístkový systém a všetko na prídel. V ATK sme mali prakticky všetko – vynikajúce ubytovanie, tréningové aj finančné podmienky,“ priblížil Čikel zákulisie jedného z najlepších armádných klubov na svete. Neskúsený mladík rýchlo zapadol do spoločnosti

KULTÚRNE PODUJATIA

elitných športovcov. Trénoval po boku legendárneho vytrvalca Emila Zátopka. Historický úspech prišiel v júli 1953. Rozbiehal štafetu na 4 x 800 m, ktorá utvorila nový svetový rekord časom 7:28,0 min. „Keby sa mi podaril dnes, po materiálnej stránke by to bolo určite lepšie. Vtedy išlo skôr o prestíž a poctu dostať svoje meno do svetových tabuliek. Na druhej strane, náš tréner Ladislav Fišer bol maximalista. Bral len rekordy,“ konštatoval atlét s prezývkou „Chrchutka“. Popri osemstovke patril k špičke aj na 1 500 m. Je držiteľom čestného titulu Majster športu.

Raz si hore, raz dolu

Osud Čikela nešetril. Osirel ako sedemnásťročný. V Prahe mu zomrela dcérka. Rodinnému nešťastiu predchádzala osobná športová tragédia, špecifická pre politickú

atmosféru päťdesiatych rokov minulého storočia. Nádejný olympijský medailista pykal za problémy trénera. „V roku 1956 som bol šiesty vo svetových tabuľkách. Napriek tomu mi týždeň pred odchodom do Melbourne oznámili, že zostávam doma,“ povedal trpkým hlasom. Balzomom na ubolenú dušu je aspoň Hlavná cena Slovenského olympijského výboru za celoživotné pôsobenie v duchu fair play.

Recept na úspech

K starej láske - koženej lopte sa Čikel vrátil na sklonku aktívnej kariéry ako kondičný tréner futbalistov Jednoty Trenčín. Jeho revolučné metódy zožali veľký úspech. Priemerné mužstvo vytiahol na špicu celoštátnej súťaže. „V mojich začiatkoch bojoval Trenčín o záchranu v lige. Rozpracoval som teda rýchlosť, vytrvalosť, obratnosť a silu,“ objasnil tajomstvo úspechu kolega trénerských veľikánov Karola Borhyho, či Michala Vičana. Výsledky sa dostavili – 2. miesto (sezóna 1962/63), 3. miesto (sezóna 1967/68), alebo finále Stredoeurópskeho pohára proti AC Fiorentina (1967).

Rukopis Dušana Čikela je viditeľný aj pri ďalšom symbole trenčianskeho športu. Po úspešnom absolvovaní vysokoškolského štúdia bol poverený založením Armádneho športového klubu Dukla. Na prvé kroky spomína dodnes: „V roku 1969 sme potrebovali tréningové priestory, ubytovacie kapacity a športovú halu. Každý chcel len hokej, ale bolo treba zabezpečiť tiež zápasenie, vzpieranie, cyklistiku i kanoistiku.“

Počas besedy (28. októbra) vo Verejnej knižnici Michala Rešetku prezentoval biografiu Športový príklad Dušana Čikela. Ako prezradil, vlastný recept na dobrú kondíciu môže pripomínať klíšé, ale dôležité je byť stále v pohybe fyzicky aj psychicky.

[peter.martinak]

[In Trenčan, 2010, roč. 3, č. 11, s. 15. Foto: VKMR.]

V KNIŽNICI OŽIL PRÍBEH TRENČIANSKEHO VÍNA

Trenčiansky región nepatrí k baštám slovenského vinohradníctva. Napriek tomu miestne vinohrady dýchajú históriou. Vedec Peter Chrastina im 8. decembra počas besedy vo Verejnej knižnici M. Rešetku venoval samostatnú kapitolu.

Túžba po poznaní

Trenčan Peter Chrastina s obľubou pozoruje zásahy človeka do okolitej prírody. Bez

ohľadu na historické obdobie. Ako uznávaný odborník v oblasti environmentálnej histórie a geoekológie nedávno preskúmal využívanie krajiny Trenčianskej kotliny. Oprášil pritom dve takmer zabudnuté odvetvia – vinohradníctvo a rybníkárstvo. „V týchto oblastiach boli rozšírené, aj keď dnes to veľmi nebadáme. Vinohrady sa tiahli od Zamaroviec zhruba po líniu Záblatia. Zvyšky rybníkárskej krajiny je možné nájsť

KULTÚRNE PODUJATIA

v chotári Hámrov. Hoci vinice ani rybníky sa nám na tomto území nezachovali, ich poloha nebola náhodná,“ poznamenal Chrastina.

Vysokoškolský pedagóg zvolil k problematike zaujímavý prístup. Výsledky sčasti publikoval už vlani. Z hľadiska vedných disciplín uplatnil poznatky z histórie, geografie, archeológie, kultúrnej antropológie, psychológie, či sociológie. Praktickú stránku však hodnotí kriticky: „Spôsob, akým sa v súčasnosti staráme o spomínané lokality, je tragikomický“.

Vo víne je pravda

Vývoj vinohradníckej krajiny autor poukázal na príklade Starej (Veľkej) hory. Dodnes je tu na prvý pohľad viditeľná hranica medzi využívaným územím a hranicou lesa. Podľa Chrastinu kultivácia územia odráža vysokú kultúru ľudí, ktorí ho obrábali.

Počiatky vinohradníctva v Trenčíne siahajú do roku 1555. Zachovaný písomný prameň spomína kastelána trenčianskeho hradu, ktorý vydal povolenie vysadiť vinohrady. Pôvodné klčoviská vyrobili poddaní zo Zlatoviec do svahu orientovanom na juh. Okrem poddanských vinohradov si pestovanie viniča obľúbili i príslušníci šľachtických rodov, prevažne kvôli lepším tržbám v panských krčmách.

Zákulisie vinárskeho umenia pripomínajú viaceré diela. K najznámejším patrí drevorez z roku 1651. „Prítomnosť vinohradníctva nájdeme aj v obecnej symbolike. Napríklad v pečatiach dedín Zlatovce a Istebník z roku 1773. V súčasnosti na túto tradíciu nadväzuje obec Zamarovce so strapcom hrozna vo svojom erbe,“ priblížil absolvent troch vedných odborov na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre. Zároveň

dodal, že priestor Starej (Veľkej) hory by si zaslúžil aspoň náučný chodník.

Nedostatočné klimatické podmienky spôsobovali, že trenčianske víno bolo pomerne kyslé. Definitívny úpadok miestneho vinohradníctva zavŕšil v polovici dvadsiateho storočia cudzopasný hmyz.

Rybník sa neujal

Tému „Vinohradníctvo a rybníkárstvo v Trenčíne a okolí“ zakončila zaujímavá zmienka o mestskom rybníku. Ako uviedol Chrastina, určite išlo o nákladnú investíciu, ktorá dopadla neúspešne. Rybník dal koncom 16. storočia postaviť mestský patriciát kvôli zisku z predaja rýb, no o tridsať rokov už bol vypustený. Stavali ho novokrstenci z českých krajín, známi aj pod názvom anabaptisti. Dodnes sa zachovala iba jeho hrádza v blízkosti Hukovho potoka a železničnej stanice Soblahov. Je dlhá približne štyristo metrov, šírka miestami dosahuje až päťdesiat metrov.

[peter.martinak]

[In *Trenčianske noviny*, 2010, roč. 51, č. 49, s. 9. Foto: VKMR.]

Beseda s cestovateľom Michalom Knitlom

Prezentácia Trenčianskych povestí z pera Milana Húževku

Z ČINNOSTI LK OMEGA V TRENČÍNE V DRUHOM POLROKU 2010

Literárne kluby svojou činnosťou patria medzi tie, ktoré podporujú literárne dianie a tvorivé aktivity začínajúcich aj renomovaných autorov. Výnimkou nie je ani Literárny klub Omega, pôsobiaci pri Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne už štrnásty rok. Hlavným cieľom činnosti je záujem o písané i čítané slovo, stretávanie sa ľudí so vzťahom k literatúre a umeniu.

Predsedom klubu je od jeho vzniku Ján Maršálek, člen Spolku slovenských spisovateľov. Pravidelným účastníkom stretnutí je spisovateľ Rudolf Dobiáš, ktorého životný postoj, odborné rady a kritické slová počas nich vytvárajú inšpirujúcu atmosféru.

Činnosť LK Omega je rôznorodá. Podobne ako v iných prípadoch, aj u nás dochádza ku generačnej výmene. Okrem pravidelných stretnutí každý prvý štvrtok v mesiaci sa u verejnosti stretli s priaznivým ohlasom aj ďalšie klubové podujatia.

Piatykrát sa v knižnici uskutočnila *Literárna noc* s pestrým programom. Nechýbala hudba v podaní 3D bandu Dušana Žembera,

recitácie členov divadielka *Dotyky*, slová výtvarníka Júliusa Rempera a milovníka umenia Rudolfa Dobiáša, či prednes tvorby členov klubu.

Rok Jozefa Čigera – Hronského nám vystúpením pripomenula predsedníčka MOMS v Trenčíne Marta Halečková. V rámci cyklu „Poznávame Trenčanov“ sme v októbri vypravovali medzi čitateľov zatiaľ ostatnú zbierku poézie Štefana Kuzmu s názvom *Prienik do ticha*. Darčekom pod vianočný stromček sa nielen pre všetkých členov klubu stal zborník *Slová dokorán*. Dielo z našej vlastnej tvorivej literárnej dielne sme vydali s podporou Trenčianskeho samosprávneho kraja a Mesta Trenčín. Ilustráciami ho podfarbil Ján Hubinský.

Na záver dodávam, že niektorí členovia klubu sú úspešní aj za hranicami regiónu. Vlni získali ocenenie v celoslovenskej literárnej súťaži Jozefa Braneckého Ružena Viskupičová a Milan Maťaše. Noví záujemcovia a klubové stretnutia sú taktiež srdečne vítaní.

[jana.polakova]
[Foto: VKMR.]

Literárna noc '2010

Prezentácia zborníka Slová dokorán

POETICKÉ OKIENKO***Emília Bátovská: Pravá láska***

Láska je dar, šťastia jar,
kvitne kvetom, vládne svetom.
Láska je večná, nekonečná,
Láska, nás blaž, celý život náš.

Tá láska naj je šťastia raj,
milovať, sniť, život tak žiť.
Láska, tá pravá šťastie dáva,
sprevádza nás údolím krás.

V údolí snov čas lásky bol.
Zlomený kvet, rúca sa svet.
Lásku si vážme, jej krásu strážme,
aby láska v nás zakvitla zas

Slavka Miklošová: Bôľ

Údery, kopance
na to si zvykám.
Nechápem len
prečo ma pri srdci pichá.

[Slová dokorán, Trenčín, 2010.]

SPÄTNÉ ZRKADLO

PREDSTAVUJEME NAŠE ODDELENIA**MULTIMEDIÁLNA ŠTUDOVŇA**

Najdôležitejšou spoločenskou úlohou knižnice je zabezpečenie slobodného prístupu k informáciám, ktoré sú šírené na všetkých druhoch nosičov. Klasické knihy a časopisy čoraz viac nahrádzajú elektronické zdroje. Z tohto dôvodu vznikla i potreba zriadenia multimediálnej študovne a sprístupnenie internetu používateľom knižnice. Vo VKMR bola táto študovňa otvorená 15. decembra 2000.

Dnes sa tu nachádzajú 3 PC s prístupom na internet, ktoré slúžia registrovaným používateľom. K dispozícii tu majú čierno-bielu alebo farebnú tlačiareň. Na požiadanie vám môžeme rôzne texty alebo obrázky aj skenovať, týka sa to však len dokumentov nachádzajúcich sa vo VKMR.

Vo fonde multimediálnej študovne sa nachádzajú aj médiá vo formáte CD-R/DVD-R. Napríklad jazykové, cestopisné, výukové, prílohy k odborným knihám a časopisom. Elektronické zdroje si používatelia knižnice môžu prezerať v študovni alebo požičať domov.

Počítače a internet skutočne zasiahli do života každého z nás. Je veľkým umením zorientovať sa v obrovskom elektronickom svete. Preto sme sa rozhodli, že v tomto smere budeme pomáhať tým najslabším – seniorom. Každú stredu v rámci programu Babi, pošli mi to mejlom ich učíme základy „počítačovej abecedy“ a používať vlastnú e-mailovú schránku. Dlhodobý záujem o inštruktáže nás veľmi teší a sme radi, keď sa

seniori stanú pravidelnými návštevníkmi knižnice.

Pre náročnejších čitateľov, študentov a odborných pracovníkov knižnica získala prístup k zahraničným elektronickým databázam, ako napríklad EBSCO. K dispozícii máme aj plné texty elektronických časopisov vydavateľstva SPRINGER VERLAG, či prístup do digitálnej knižnice Európy EUROPEANA.

Pri mapovaní činnosti multimediálnej študovne nesmieme zabudnúť na vypracovávanie rešerší pracovníkmi študovne a aktualizáciu webovej stránky Verejnej knižnice M. Rešetku v Trenčíne.

[jana.tvrdonova]
[Foto: VKMR.]

NAPÍSAĽI O NÁS

Od začiatku novembra prebieha vo Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne a jej ostatných pracoviskách zbierka kníh pre deti z detských domovov pod názvom *Čítame s Úsmevom*. Cieľom zbierky je vyzbierať knihy pre deti a mládež z detských domovov a deti zo sociálne slabších rodín.

Dobrovoľníci *Úsmevu ako dar* knihy doručia do domovov, ktoré navštevujú a spoločne s deťmi sa ponoria do sveta rozprávok. ... Zbierku sa podarilo zrealizovať vďaka ústretovosti pracovníkov knižnice a pani Špánikovej, vedúcej knižnično-informačných služieb, za čo im patrí naša vďaka.

(http://www.usmev.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=299&Itemid=1)

Dňa 23. novembra 2010 odovzdal predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja MUDr. Pavol Sedláček, MPH pamätné listy za osobitný prínos k rozvoju kultúry Trenčianskeho kraja a za uchovávanie a rozvoj kultúrneho dedičstva národa viacerým kolektívom a jednotlivcom z oblasti kultúry. Verejnú knižnicu Michala Rešetku ocenil

za vzdelávacie, informačné a kultúrne poslanie, za umožňovanie slobodného prístupu k informáciám a podiel na celoživotnom vzdelávaní jej používateľov a návštevníkov pri príležitosti 85. výročia vzniku knižnice.

(<http://www.tsk.sk/sk/trenciansky-samospravny-kraj/aktuality/predseda-tsk-ocenil-21-kulturnych-pracovnikov-a-kolektivov.html>)

DO KNIŽNICE – CELOSLOVENSKÁ KAMPAŇ NA PODPORU KNIŽNÍC A ČÍTANIA

Slovenská národná knižnica v Martine v spolupráci s ostatnými partnermi vyhlásila v júli 2010 celoslovenskú kampaň na podporu čítania a zviditeľnenie knižníc s názvom DO KNIŽNICE, ktorej cieľom bolo upriamiť pozornosť verejnosti, najmä detí a mladých ľudí na čítanie ako na stále obľúbený spôsob trávenia voľného času a tiež na knižnice ako na kultúrno-informačno-komunitné centrá, radom tvorivých súťaží zameraných na rôzne spôsoby propagácie čítania a knižníc. Na jej realizácii sa spolupodieľali Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove, OZ KnihoBrána, Spolok slovenských knihovníkov, Slovenská asociácia knižníc a Slovenská sekcia IBBY s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR.

Zapojiť sa mohli deti a mladí ľudia do 25 rokov. Jednotlivé súťaže boli zamerané na návrhy

plagátov, komiksov, billboardov, animovaných spotov, hudobných textov a sloganov podporujúcich čítanie a knižnice. Pre najmenších záujemcov bola pripravená súťaž Slovenská čitateľská rodina, ktorej cieľom bolo objavovať slovenské knihy v domácich knižniciach.

Súťaž bola ukončená v septembri, prišlo do nej mnoho návrhov a medzi tými, ktoré postúpili do finálového kola boli i návrhy detí z nášho regiónu, z ktorých niektoré vám ponúkame.

SLOGANY

Spetri si čas čítaním - čítanie je predsa IN!
(Katarína Mertanová, Trenčín)

Čítanie je stále IN, ja ťa o tom presvedčím!
(Dominika Adamcová, Bánovce nad Bebravou)

Chceš byť IN, a to hneď? Do knižnice už aj leť!
(Eva Veľasová, Bánovce nad Bebravou)

BILBORDY

Veronika Voznická
Ivanovce

Ivan Fiedler
Nové Mesto nad Váhom

Monika Chvaštulová
Brezová pod Bradlom

Kristián Oslej
Brezová pod Bradlom

Víťazné návrhy a podrobnosti o súťaži sú zverejnené na webovej stránke www.dokniznice.sk a budú použité v rámci celoslovenskej propagácie čítania a knižníc. Prvé billboardy už zdobia naše mestá a z najlepších výtvarných a grafických

návrhov bude urobená putovná výstava, ktorá bude sprístupnená všetkým knižniciam a školám, ktoré o ňu prejavia záujem.

[maria.kernova]
[www.dokniznice.sk]

PAPUČKOVÁ NOC 2010

Z piatka 8. 10. na sobotu 9. 10. 2010 sa v priestoroch oddelenia literatúry pre deti a mládež Verejnej knižnice Michala Rešetku v Trenčíne opäť otvorili brány pre deti, aby v nej mohli stráviť ďalšiu noc. Zámerom bolo vtiahnuť deti do sveta kníh, fantázie, snov a zázrakov.

Témou Papučkovej noci bol Rozprávkový ostrov alebo Ostrov fantázie. Deti v skupinkách vytvárali svoje vysnené rozprávkové svety. Vymýšľali pre ne názvy, maľovali mapy, vytvárali vlajky, či hymny a vymýšľali príbehy, ktoré sa s ich ostrovom spájajú. Navzájom si ich potom

predstavovali. Privítali tiež hosť, pani Ľudmilu Paulendovú, manželku rozprávkaru Pavla Paulendu, autora kníh Rozprávkový ostrov a Rozprávkové súostrovia. Hoci sa on už na svoj rozprávkový ostrov navždy odsťahoval, dozvedeli sa veľa o jeho živote, tvorbe, trápeniach i radoostiach. Rozprávku z knihy P. Paulendu prišiel prečítať „kamarát“ detského oddelenia, Jožko Veliký.

Ďalej nasledovali potulky po večernom Trenčíne, návšteva vodníka Valentína, ktorý deťom „prisľúbil“ splniť ich tajné želania, ostrovy

DETSKÉ STRÁNKY - MADE IN DETI

tvorivosti, spoznávanie a tréovanie orientálnych tancov, maľovanie na tvár, pletenie náramkov priateľstva, paličkovanie, kurz práce s počítačom

a veľa ďalších aktivít. Zlatým klincom programu bolo hľadanie talentov vo všetkých možných disciplínach, módna prehliadka a súťaž papučiek, samozrejme v pyžamách. Krátke divadelné predstavenie „detského klubu prívržencov knižnice“, vo vlastnej réžii, vyvolalo v nejednom slzy a salvy smiechu. Najväčšie talenty vyzdvihla a odmenila „knihovnícka“ porota.

Po diskotéke menší naskákali do „spacákov“ a vydali sa na cestu do ríše snov, väčší si čítali, debatovali o knihách, svojich záujmoch a problémoch. Ráno na deti čakali sladké raňajky a odchod domov s hlavou plnou zážitkov a nových priateľstiev.

[katarina.galadova – petra.motyckova]
[Foto: VKMR.]

SVET STÁLE LÁSKU MÁ '2010

Tradičné charitatívne podujatie *Svet stále lásku má* venované deťom z Detského domova Lastovička, ktoré už dlhé roky organizuje Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne sa tento rok konalo v piatok 10. 12. 2010 v oddelení literatúry pre deti a mládež (ODM) na Hasičskej ulici.

Krátko po zahájení vo dverách už netrpezlivo postávali deti zo Základnej umeleckej škola Karola Pádivého, pripravené predniesť dramatické stvárnenie Vianočného príbehu.

Predstavenie zožalo veľký úspech medzi malými aj veľkými divákmi. O ďalší program sa postarali deti z detského domova, ktoré obecnstvu venovali krátke básničky

a pesničky. Taktiež sa nám podarilo presvedčiť mladých aktérov na krátke tanečné číslo. Posledné minúty programu patrili čitateľke ODM Katke Plevovej, ktorá na klarinete predviedla hudobný prednes ústrednej piesne k filmu „Tri oriešky pre Popolušku“. Preniesla nás tak k typickým vianočným rozprávkam, Vianociam, ich zvykom a krásne prepojila hudbu s blížiacim sa odovzdávaním darčiek, ktoré pre deti čakali zabalené pod stromčekom.

Pri odovzdávaní vianočných darčiek vládla uvoľnená nálada a deti boli plné očakávaní, ktorý darček bude práve pre nich. Najkrajším

momentom podujatia bolo vidieť detské nadšenie po otočení každej strany v knihe a zároveň sústredenie, čo prinesie tá ďalšia. Od pracovníkov knižnice získali deti ešte jeden darček, ktorý snád, aspoň v malej miere, prispeje k ich zdraviu v novom roku – balíček vitamínov. Malými darčekom bola poctená aj práca náhradných mám a vychovávateľiek. Prijemné prekvapenie zažili zamestnanci, ktorí dostali vlastnoručne vyrobené maličkosti od detí z Lastovičky, svedčiace o ich šikovnosti i vďačnosti.

Po záverečnom slove hostia prijali pozvanie k slávnostne prestretému stolu, kde boli okrem kapustnice pripravené medovníčky, ovocie a iné vianočné maškrtky. Popri jedle sa mohli deti zapojiť do tvorivých dielní, kde spolu s pracovníkmi zdobili medovníky, kreslili pohľadnice a vyrábali vianočné ozdoby. Spontánne sa tak rozprúdila živá debata o Vianociach, spomienkach, očakávaniach a snoch malých návštevníkov.

Na záver by sme sa radi poďakovali všetkým zúčastneným akcie *Svet stále lásku má* a to najmä deťom a pani vychovávateľkám z Detského domova Lastovička, žiakom zo ZUŠ K. Pádivého, pani učiteľke Z. Mišákovéj, čitateľom detského oddelenia, ako i pracovníkom knižnice, ktorí sa podieľali na dotvorení krásnej vianočnej atmosféry. Tento projekt sa uskutočnil vďaka programu Darujte Vianoce Nadácie Orange.

[katarina.galadova – petra.motyckova]
[Foto: VKMR.]

ORA ET ARS – SKALKA 2010

Z kultúrno-historického hľadiska patrí kláštor, jaskyňa a kostol na Skalke k významným, ale širšou verejnosťou nedoceneným pamiatkam, nielen slovenského, ale aj európskeho významu. S týmito miestami je spojená najstaršia legenda Uhorského kráľovstva o sv. Svoradovi a Benediktovi z rokov 1064 – 1070, a je to aj najstaršie pútnické miesto na Slovensku i v Uhorsku. Snaha o kultúrne využitie priestoru vyústila do pravidelného podujatia Ora et ars, v nadväznosti na benediktínske krédo „Ora et labora“. Tento názov zastrešuje medzinárodné výtvarno-literárne sympóziu, na ktorom sa začiatkom leta stretávajú výtvarníci a literáti, aby inšpirovaní priestorom a atmosférou, vytvorili diela, ktoré sú potom vystavené v areáli počas sezóny. Hlavným organizátorom 3. ročníka bolo Mesto Trenčín, so spoluorganizátormi Trenčianskym samosprávnym krajom a Farským úradom v Skalke nad Váhom.

Vzniknuté texty, ktoré vyšli v tlačenej podobe jednak v katalógu Ora et ars a tiež v Literárnej prílohe Okno, sú k dispozícii pre návštevníkov na paneloch počas celého roka.

Medzi autormi textov možno nájsť zakladateľa slovenskej religionistiky Jána Komorovského, pražského biskupa Václava Malého (známeho aj z novembrových tribún v roku 1989), Daniela Heviera, Rudolfa Dobiáša a ďalších, s väzbou na miesto a mesto, ktorí vytvorili celok, podľa odbornej recenzie Mariána Kvasničku, stojaci za prečítanie.

Katalóg Ora et ars 2010 prináša aj základné kultúrno-historické fakty, aby si čitateľ mohol urobiť obraz o význame jednotlivých objektov.

SKALKA PRI TRENČÍNE - NENÁPADNÝ KLENOT KULTÚRY

Rozlohou nevelký priestor medzi kostolíkom na Malej Skalke, kláštorom a jaskyňou na Veľkej Skalke a príľahlým vrchom Chochel v sebe skrýva okrem magickej atmosféry aj viacero kultúrno-historických odkazov nielen v slovenskom, ale aj v stredoeurópskom kontexte.

SVÄTÍ SVORAD-ANDREJ A BENEDIKT – PRVÍ SVÄTICI UHORSKÉHO KRÁĽOVSTVA

Významným sakrálnym objektom sa Skalka stala po príchode sv. Benedikta, okolo roku 1031, a jeho neskoršej mučeníckej smrti. Svätí Svorad (Andrej) a Benedikt sa stali prvými kanonizovanými svätcami v Uhorsku (ešte v 11.

storočí) a Skalka sa stala odvtedy významným pútnickým miestom – najstarším na Slovensku i v celom Uhorskom kráľovstve

NAJSTARŠIA LEGENDA UHORSKÉHO KRÁĽOVSTVA

„Život svätých pustovníkov Svorada Vyznávača a Benedikta Mučeníka, napísaný Maurusom, Päťkostolským biskupom“, z rokov 1064 – 1070 je najstaršou legendou Uhorského kráľovstva vôbec. V stredoveku bola známa v celej Európe – jej dobové opisy sú dodnes zachované v Kráľovskej knižnici v Bruseli, v Mazarinovej knižnici v Paríži, v Mníchove, v Széchényiho knižnici v Budapešti, najstaršia verzia z 13. storočia je v Záhrebskom breviári v Univerzitnej knižnici v Záhrebe.

MALÁ SKALKA

Na ceste z Trenčína do Nemšovej upúta pozornosť kostol s dvoma zd'aleka viditeľnými vežami – táto baroková podoba kostola pochádza z roku 1745 a je výsledkom stavebnej činnosti trenčianskych jezuitov. Pôvodne stála na tomto mieste neskorogotická kaplnka bez veží, ktorú dal koncom 16. storočia stavebne upraviť uhorský palatín Juraj Turzo – jedna z najvýznamnejších postáv domáceho humanizmu, reformácie a renesancie. V roku 1924 tu nitriansky biskup Karol Kmeťko vyhlásil celý areál Skalky za slovenské pútnické miesto s významom, aký majú Lurdy vo Francúzsku...

JASKYŇA NA VEĽKEJ SKALKE – PRVÁ SPRÍSTUPNENÁ

K Benediktovej jaskyni na Veľkej Skalke sa viaže prvá najstaršia písomná zmienka o jaskyni na území Slovenska – je z rokov 1220 – 1224. Viaže sa k legende o sv. Benediktovi – keď pustovníka pri modlitbe prepadli zbojníci, poprosil

Boha o pomoc, dotkol sa rukou skaly a tá sa otvorila – doteraz možno pri ústí jaskyne nájsť odtlačok ruky na skale...

VEĽKÁ SKALKA – POSOLSTVO DESIATICH STOROČÍ

Kostol na mieste kanonizácie sv. Benedikta musel stáť na Veľkej Skalke už okolo roku 1083, písomne je doložený v roku 1208, od roku 1224 aj s benediktínskym kláštorom. Architektonické fragmenty poukazujú na priaznivé obdobie benediktínskeho opátstva - 23. júna 1238 sa tu osobne zastavil aj uhorský kráľ Belo IV. Na mieste vchodu do jaskyne je zachovaný výtvarene hodnotný kamenný ranogotický portál z prelomu 13. a 14. storočia – doby Matúša Čáka, keď opát Štefan dal prednosť kňazskej službe Matúšovi pred politikou. V 14. – 15. storočí je doložené aj kláštorné skriptórium, kde sa ručne prepisovali a viazali knihy – Skalka bola v tomto období

významným duchovným a knižným centrom stredného Považia.

[igor.zmetak]

[In *Ora et ars* – Skalka 2010, OKNO – literárna príloha. Trenčín, 2010, s. 62 – 63. Foto: Tamže.]

TRENČIANSKA KNIŽNICA V HISTORICKOM KONTEXTE

V roku 2010 si Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne (ďalej VKMR) pripomenula významné jubileum. Stojí za pozornosť pripomenúť najdôležitejšie medzníky jej osemdesiatpäť ročnej histórie.

Prvé plody zákona č. 430/1919 o verejných obecných knižniciach začali pod Matúšovým hradom zbierať po šiestich rokoch. Mestská knižnica otvorila svoje brány 14. februára 1925. Na štartovacej čiare disponovala fondom 400 zväzkov, pričom darom 200 kníh prispela štátna správa a zvyšnú polovicu odkúpilo mesto od Matice slovenskej. Spočiatku sídlila v budove Štátnej ľudovej školy na Ulici Slobody (dnes ZŠ na Ul. 1. mája). O významnej spoločenskej

udalosti podrobne informoval aj týždenník Trenčan z 21. 2. 1925.

Vzhľadom k organizačno-priestorovej náročnosti knižnica viackrát menila adresu. Počas druhej svetovej vojny sa presťahovala do prístavby okresného súdu, aby s príchodom východného frontu uvoľnila priestory a pozastavila činnosť. Dočasný azyl zakrátko našla v prestavbe starej železničnej stanice. Situáciu stabilizoval až presun do prvého samostatného knižničného objektu na Jaselskej ulici v roku 1950. Strategickou polohou disponuje dodnes. Centrálnu budovu na Námestí SNP (bývalé sídlo ONV) využíva od roku 1978.

Rozdiely v administratívno-geografickom usporiadaní, resp. politickom smerovaní krajiny bezprostredne vplývali aj na názvy štátnych zariadení. Pôvodná mestská knižnica v Trenčíne bola najprv reorganizovaná na okresnú ľudovú knižnicu, neskôr na krajskú s dosahom na celý Západoslovenský kraj. Významného regionálneho bernolákovsky orientovaného vzdelanca Michala Rešetku nosí v mene od roku 1994. Aktuálne spadá VKMR do zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja (ďalej TSK).

Neoddeliteľnú súčasť inštitúcie v súčasnosti predstavujú štyri pobočky a jedno multifunkčné pracovisko na Hasičskej ulici. Za priekopníčku možno z tohto hľadiska označiť filiálku na Dlhých Honoch, zriadenú v roku 1970. Jej príklad postupne nasledovali aktuálne mestské

časti Kubra (1972), Juh (1988) a Opatová nad Váhom (1988).

Úmerne s vekom knižnice narastal i knižničný fond. Kým v decembri 1925 malo k dispozícii 76 čitateľov 492 zväzkov kníh, na sklonku roka 2009 jeho hodnota prekročila štvrt' miliónovú hranicu (251 617 kn. j.), ktorú využívalo 10 060 registrovaných používateľov. Podobný trend je tiež zrejímavý v otázke dostupnosti titulov. Sprvoti obmedzená výpožičná doba vyúsťila až do súčasných 62 hodín týždenne.

Okrem štandardných služieb poskytuje VKMR čitateľom ďalšie atraktívne možnosti. K najžiadanejším dlhodobo patria priestory študovne, medziknižničná výpožičná služba, Regionálny knižničný informačný systém, prístup na internet pre verejnosť z 26 PC, či vypracovanie rešerší. Interaktívnu komunikáciu svojim návštevníkom zabezpečuje prostredníctvom inovovanej webovej stránky (www.vkmr.sk), ktorej úroveň dokumentovalo prvenstvo v celoslovenskej súťaži Top WebLib '2009 o najlepšie webové sídlo spomedzi verejných a školských knižníc.

Osobitnou kapitolou je iniciatíva na poli voľnočasových aktivít pre verejnosť. Ich široké spektrum reprezentuje najmä organizácia vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, literárnych súťaží alebo inštalácia umeleckých výstav. Stabilnú popularitu si od roku 2006 drží cyklus „Poznávame Trenčanov“, či bezplatná inštruktáž práce s PC pre seniorov „Babi, pošli mi to mejlom“. Dvadsaťosem ročníkov, vrátane menších prestávok, poskytuje priestor na realizáciu metodický časopis *Knihovník*. Navyše už štrnástu sezónu pri VKMR úspešne pôsobí Literárny klub Omega v Trenčíne.

Posledné desaťročia boli rušné aj z hľadiska knižnično-informačných systémov. Evolúcia prebiehala po osi Smartlib (1992) – Libris (1997) – Clavius (2008). VKMR, ako metodické pracovisko, tak dnes dokáže efektívne koordinovať sieť regionálnych knižníc a rozvíjať bibliografickú činnosť.

[peter.martinak]
[Foto: VKMR.]

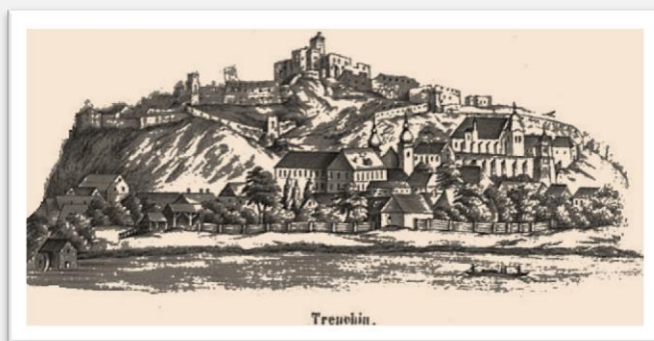

Budova na Hasičskej ul. (vľavo), Jaselskej ul. (hore) a Nám. SNP

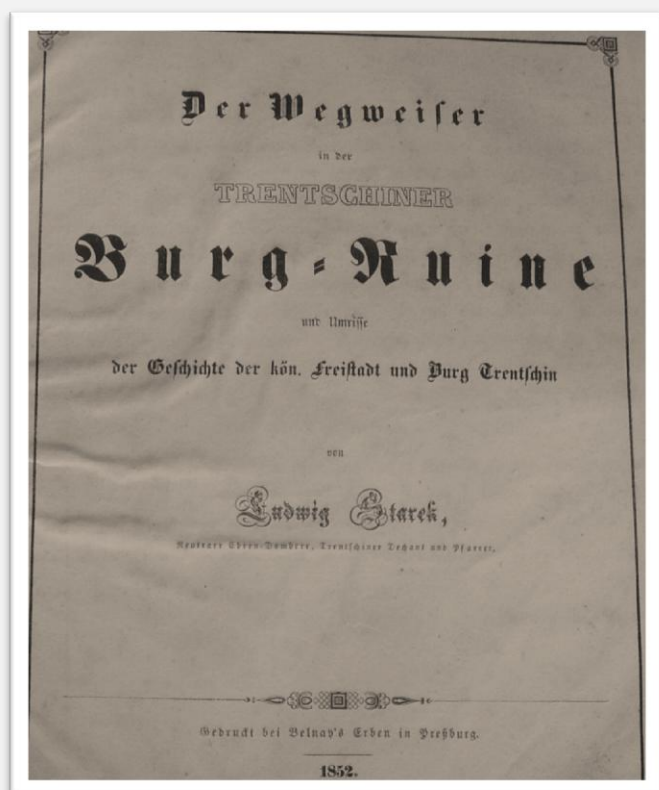
PRVÁ CIRKEVNÁ HISTORICKÁ KNIŽNICA V TRENČIANSKOM KRAJI

Prvá cirkevná historická knižnica v Trenčianskom kraji bola sprístupnená verejnosti 30. novembra 2010 v Náukovom centre Rímsko-katolíckej farnosti Trenčín, na Mariánskom námestí pri farskom kostole v Trenčíne. Ide o súbor 1135 historických knižničných dokumentov, s datovaním od konca 17. storočia do začiatku 20. storočia, ktoré sa zachovali napriek trom veľkým požiarom v uplynulých štyroch storočiach. Význam tejto historickej knižnice je z kultúrno-historického hľadiska v úzkej previazanosti s dejinami a históriou mesta i kraja, s osobnosťami ktoré tu pôsobili (Ilešháziovci, J. B. Magin – autor *Apologie, čiže Obrany slávnej Trenčianskej stolice a mesta tohože mena*, Ľudovít Bonaventura Stárek – znovuoobjaviteľ rímskeho nápisu a realizátor obnovy kláštora na Skalke), a zároveň je aj dokladom bohatého kultúrneho života priamo na fare i vo farnosti. Z obsahového hľadiska sa vo fonde nenachádzajú iba diela teologického zamerania, ale aj množstvo dobových dokumentov z histórie, prírodných vied, filozofie, umenia... Rozsahom patrí súbor medzi stredne veľké cirkevné historické knižnice (bežný rozsah býva do 500 historických kníh). Pôvodný stav dokumentov bol pri náleze z fyzického hľadiska veľmi zlý, takže záchrana si vyžiadala značné úsilie i dlhší čas, v súvislosti aj s celkovou

rekonštrukciou priestorov. Záchrana Historickej knižnice farnosti Trenčín môže slúžiť aj ako vzorový projekt v oblasti kultúrneho dedičstva – od chemickej dezinfekcie, rekonštrukcie priestorov i sprístupnenia, a zároveň môže slúžiť ako príklad dobrej spolupráce cirkvi, samosprávy i štátnej správy. Hlavným realizátorom bola Rímsko-katolícka farnosť Trenčín, s odbornou spolupracou Slovenskej národnej knižnice, s finančnou podporou Mesta Trenčín, i s organizačnou podporou Trenčianskeho samosprávneho kraja, prostredníctvom Verejnej knižnice Michala Rešetku a Galérie M. A. Bazovského, ako aj dobrovoľníkov. Na prehliadku fondu, alebo štúdium dokumentov, sa treba vopred telefonicky dohodnúť so správcom – Farským úradom na Mariánskom námestí v Trenčíne.

[igor.zmetak]

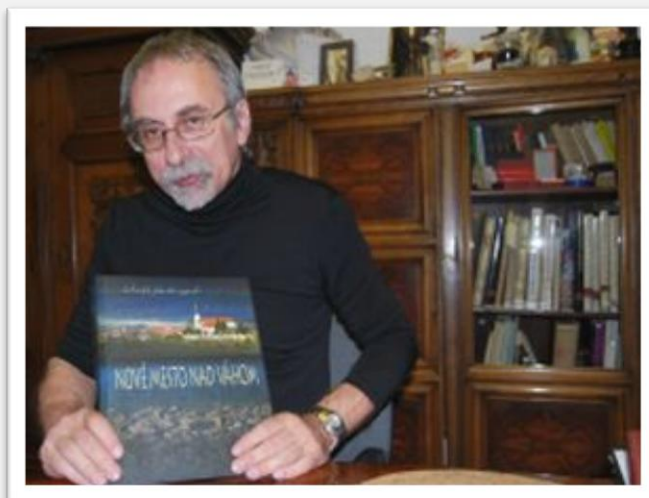

KNIŽNÉ NOVINKY Z REGIÓNU**NOVÉ MESTO NAD VÁHOM – VLASTIVEDNÁ MONOGRAFIA MESTA DO ROKU 2009**

KARLÍK, Jozef a kol.: *Nové Mesto nad Váhom*. Nové Mesto nad Váhom: Tising, WillArt, 2010, 397 s.

Nové Mesto nad Váhom na svoju monografiu čakalo dlho, ale oplatilo sa – spojenie síl Mestského úradu, Podjavorinského múzea v Novom Meste nad Váhom s kolektívom spoluautorov a vydavateľstiev Tising a WillArt – prinieslo obsahovo veľmi dobre spracovaný historický a dobový materiál, zvýraznený výbornou grafickou úpravou.

Monografiu Nového Mesta nad Váhom, úrovňou svojho obsahového i grafického spracovania, možno jednoznačne zaradiť k najlepším prácam svojho druhu za posledné obdobie, nielen v Trenčianskom kraji, ale aj v slovenskom meradle. Za vyváženosťou spracovania jednotlivých tém sa skrýva priam mravčia precízna práca zostavovateľa Jozefa Karlíka, lebo táto stránka býva často slabým miestom, inak tiež kvalitných monografických prác, na ktorých sa stretáva viacero prispievateľov, s rôznym štýlom písania, i rozdielnou úrovňou zvládnutia témy. Vyčerpávajúce príspevky od archeologických pravekých a starovekých nálezov, vynikajúce spracovanie stredoveku, analýzy prvej písomnej zmienky i symbolov mesta, dejiny rímsko-katolíckej, evanjelickej, židovskej cirkvi, mestského každodenného života v novoveku, školstva, spolkov, športovej a kultúrnej minulosti, i skoro súčasnosti robí z tejto práce nevyhnutnú pomôcku regionálneho vzdelávania nielen pre základné a stredné školy v Novom Meste nad

Váhom, ale aj pre regionálne vzdelávanie v Trenčianskom kraji.

Monografia je zároveň dôkazom významu Podjavorinského múzea pre Nové Mesto nad Váhom, výkladnou skriňou dlhoročnej a systematickej odbornej práce miestnych múzejníkov. V súčasnosti sa diskutuje v celej Európe, ako posilniť miestnu a regionálnu kultúrnu identitu – novomestský príklad ukazuje cestu. Nie iba vydávaním rýchlo pripravených fotografických súborov, síce na prvý pohľad ľúbivých, ale v podstate bezobsažných, ale náročnou cestou dlhodobej poctivej práce a výskumu, ako práve v tomto prípade. Monografia Nového Mesta nad Váhom je v každom prípade adept na špeciálne ocenenie Trenčianskeho samosprávneho kraja za prínos pre regionálnu kultúru v roku 2010.

[igor.zmetak]

[Foto: <http://trecin.sme.sk>]

CHÍRNI APETIK VINŠUJEM

FERIANCOVÁ, Viera: *Chírni apetik vinšujem alebo Čo varievali meščanki aj kopaničjarki na Mijafsku*. Myjava: Združenie miest a obcí Myjavského regiónu, 2010, 253 s.

Kuchárske knihy spravidla nepatria k výstavným produktom vedecko-výskumnej činnosti. Výnimku predstavuje monografia *Chírni apetik vinšujem*. Súbor receptov tradičnej kuchyne Veľkej Myjavy (1850 – 2010) totiž nie je len o gastronómii.

Interdisciplinárny prístup primárne zachytáva kulinársky kumšt myjavských gazdín. Stošesťdesiatročný kontext však autenticky

odhaľuje i podoby života obyvateľov tohto rázovitého regiónu. S dôrazom na ich kultúrnu identitu. Jedlo je pritom vnímané ako súčasť genetického kódu.

V oblasti bádania autorka vhodne stavila na terénny výskum. Tajomstvo úspechu rozlúskla metódou „oral history“. Keďže správne jedlo by nemalo byť iba o varení, spomienky desiatok kuchárov – informátoriek nadobudli celospoločenský rozmer. Znalkyňa miestnych pomerov nezabudla pripomenúť ani nepriaznivú bilanciu písomných prameňov. Absencia historických dokumentov spočívala vo výbornej

dopestovaných surovín. Publikácia sa vnútorne člení na bežné, sviatočné a obradné pokrmy. Polievkami počnúc, zákuskami končiac. Každý

pamäti, resp. dedičstvu receptov po praslici formou ústneho podania.

„Genius loci“ tradičnej myjavskej kuchyne nepoteší milovníkov polotovarov. Vychádza z kvarteta základných ingrediencií: láska, úcta, čas a kvalita

recept navyše obsahuje údaj o náročnosti prípravy. Za povšimnutie stojí aj exkurz medzi typické ľudové miery či váhy.

Viera Feriancová na malom priestore umne sklúbila príjemné s užitočným. Rekonštruovala pôvodné skvosty kulinárskeho remesla kopaničiarskeho aj meštianskeho charakteru. S puncom nefalšovaného myjavského domicilu. Textovú časť doplnila o lahôdkové fotografie. Plusový bod zaznamenal prehľadný register jedál.

[peter.martinak]

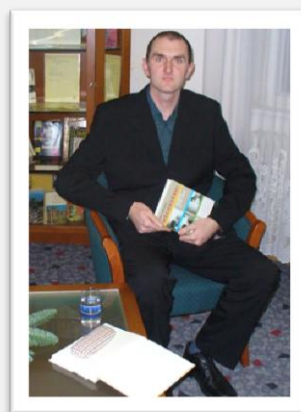
OTCOVSTVO: PROBLÉM ALEBO VÝZVA?

SEDLÁČEK, Juraj: *Otcovstvo: problém alebo výzva*. Bratislava: Don Bosco, 2010, 267 s.

V čom je otcovstvo problémom? V prvej kapitole nájdeme štiepenie pôvodného otcovstva - stredoveký muž prichádza o svoju pôdu a teritórium, a musí do továrne. So synom už nemôžu spolupracovať na poli. Osvietenstvo, francúzska revolúcia, dve svetové vojny a komunizmus so svojimi negatívnymi následkami akoby nestačili. Obraz otca utláčajú aj súčasné médiá a konzumizmus. Autor za pomoci domácich a európskych psychológov a sociológov jednoducho vysvetľuje zložité mechanizmy týchto vplyvov. Okrem negatívnych faktorov, krízy otcovstva predstavuje negatívne symptómy, teda ťažšie poškodenia a následky zlej otcovskej výchovy.

V čom je otcovstvo výzvou? Znovuobjaviť pilier Božieho otcovstva, Lásky ktorú má Otec k Synovi a Syn k otcovi. Autor prepája biblický, teologický, spirituálny a morálny rozmer otcovstva, ktoré má pôvod v samom Bohu. Má teda aj svoj jedinečný význam a silu. Ani rany utŕžené pri otcovskej výchove ešte nemusia byť komplikáciou - v ďalšej generácii (kedy syn vyrastie a sám sa stane otcom) sa totiž v spojení s Bohom môžu stať svätými a priniesť svoje ovocie. Podobne nájdete rozličné tabu - o čom otec a syn spolu nikdy nehovoria a prečo je tomu tak. Benefitom v kríze a cenným návodom, ako napriek zmenenej situácii žiť svoje vlastné otcovstvo, sú aj praktické pojmy nový muž ako otec a návody na nové otcovstvo.

Výskumná časť jedinečným spôsobom mapuje u 240-tich slovenských adolescentov,

študentov stredoškôľakov vzťah k vlastnému otcovi. Prečo je milovať a mať rád najsilnejší faktor Prešovského kraja? Prečo je najviac fyzických trestov u respondentov v Banskobystrickom kraji? V ktorom kraji je otec pre syna vzorom a s čím to súvisí? Kedy sa (na celom Slovensku) stáva otec dôveryhodným? Čo napriek kríze otcovstva, na Slovensku prevláda ako dar? Matematické vyhodnotenia dopĺňajú autentické a strhujúce ukážky jednotlivých anonymných prác od Bardejova až po Bratislavu, ktoré sú cennou sondou do slovenskej chlapčenskej duše. Kapitulu uzatvára skutočná tragická prípadová štúdia a hodnotenie získaných výsledkov výskumu autora spolu s klinickým psychológom a psychiatrom.

Upravené vydanie dizertačnej práce, určené rodičom, pedagógom, duchovným, formátorom, vychovávateľom a katechetom mapuje synov dneška. V rukách tak držíte pravdepodobnú víziu a obraz slovenských otcov zajtraška.

[www.martinus.sk]

[Foto: VKMR.]

JOZEF NOVÁK – ŽIJÚCA LEGENDA SLOVENSKEHO ARCHÍVNICTVA

V životopise Jozefa Nováka (1930) má Piaristické gymnázium v Trenčíne výsadné postavenie. Ako uznávaný vysokoškolský pedagóg sa po šesťdesiatich rokoch opäť vrátil na miesto činu.

Priekopník slovenského archívnictva oslávil životné jubileum vydaním pamätí. Publikáciu *Heraldik bez erbu* predstavil na pôde školy, ktorá mu otvorila dvere do sveta vedy. Slávnostný krst z cyklu „Poznávame Trenčanov“ zorganizovala Verejná knižnica M. Rešetku v prvej polovici decembra.

Kariéru zasvätil erbom

Detstvo Jozefa Nováka je späté s rodnými Vrútkami. Vyrastal v obchodníckej rodine. Jeho osud však zmenil riaditeľ tamojšej ľudovej školy. Práve na jeho podnet putoval za vzdelaním do Trenčína. Prechodným domovom sa mu stalo Piaristické gymnázium s vlastným internátom (1942 – 1950). Vďaka triednemu profesorovi Štefanovi Pozdišovskému bližšie spoznal prácu v Trenčianskom múzeu i archív bývalej Trenčianskej stolice. Po maturite prehlboval vzťah k histórii štúdiom archívnictva, v tom čase novootvoreným odborom na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Profesor Jozef Novák patrí medzi špičku slovenských heraldikov. Výskum erbov skloňoval vo všetkých pádoch. Päťdesiatpäť rokov prednášal problematiku pomocných vied historických, pričom učiteľstvo stále považuje za jedno z najkrajších povolání. Jeho vedecký

i pedagogický prínos stelesňuje množstvo významenani.

Napriek úctyhodnému veku ho neopúšťa optimizmus. S myšlienkou písať pamäti koketoval už dlhší čas. „Nie je to spoveď. Opisujem niektoré poznatky a zážitky. Sú tam spomenutí ľudia, o ktorých budú možno niekedy knižky, ale aj obyčajní pešiáci, ktorí zohrali veľkú úlohu v mojom živote,“ skonštatoval Novák.

Trenčín ako druhý domov

Mesto spod hradu Matúša Čáka zostalo autorovi natrvalo v srdci. „Gymnázium malo úžasnú atmosféru, veľmi rád ho dodnes navštevujem. Ak by som sa nedostal sem, bol by zo mňa celkom iný človek,“ prezradil Novák a dodal, že na internáte sa v jeho ére budoval súdržný kolektív zložený z katolíkov, evanjelikov, chudobných aj bohatých chlapcov.

Prezentáciu knihy *Heraldik bez erbu* zaujímavo doplnil historik Milan Šišmiš. V kocke zhrnul prínos svojho učiteľa k zachovávaniu kultúrneho dedičstva trenčianskeho regiónu. „Profesor Novák začal už ako odborný asistent publikovať o trenčianskych mestských pečatiach. Jednou z prvých lastovičiek bola výstava Pečate a erby zo zbierok Trenčianskeho múzea v sedemdesiatych rokoch. Venoval sa tiež numizmatike, je zakladateľom slovenskej modernej heraldiky a má veľký podiel na záchrane trenčianskeho mestského znaku,“ uviedol Šišmiš.

[peter.martinak]

[In *Trenčianske noviny*, 2010, roč. 51, č. 50 – 51, s. 10. Foto: VKMR.]

Pamäti J. Nováka pokrstil riaditeľ Piaristického gymnázia.

O stretnutí s uznávaným pedagógom bol veľký záujem.

PELE-MELE

* **Babi, pošli mi to mejlom** – VKMR organizuje každú stredu od 8.00 do 9.30 h inštruktáž na zvládnutie základov PC a komunikácie prostredníctvom e-mailu pre seniorov ZDARMA. V roku 2010 kurz absolvovalo 101 záujemcov. (**Kontakt na prihlásenie:** 032/7434267, kl. 33.)

* **TOP 10 najpožičiavanejších titulov** – v prehľadnej tabuľke máte možnosť vidieť desať najžiadanejších dokumentov vo Verejnej knižnici Michala Rešetku v Trenčíne za rok 2010.

	Autor	Názov	Časť	Koľkokrát
1.	Kachaňáková, Anna,	Personálny manažment		145x
2.	Salinger, J. D. (Jerome	Kto chytá v žite		124x
3.	Koubek, Josef, 1940-	Řízení lidských zdrojů : základy		110x
4.	Stanek, Vojtech, 1943-	Sociálna politika		109x
5.	Armstrong, Michael,	Řízení lidských zdrojů :		100x
6.	Rievajová, Eva, 1951-	Sociálne zabezpečenie		91x
7.	Majtán, Miroslav, 1946-	Manažment		89x
8.		Štatistická ročenka Slovenskej		87x
9.	Keleová-Vasilková,	Siete z pavučín		86x
10.	Kardošová, Barbora,	Sladko v ústach, alebo, Ako		82x

* **Štatistické perličky** – zaujíma Vás, koľko knižničných jednotiek eviduje VKMR vo svojom fonde alebo aký počet návštevníkov využíval webovú stránku knižnice? Nahliadnite do nasledujúcich ukazovateľov a dozviete sa viac.

- Počet knižničných jednotiek spolu	249 474
- Počet výpožičiek za sledované obdobie (1. 1. 2010 – 31. 12. 2010)	452 496
- Návštevníci knižnice	205 269
- Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia	503
- Počet návštevníkov web stránky	28 729
- Počet vstupov do on-line katalógu VKMR	79 744

* **Nasledujúce číslo Knižovníka** (1/2011) uzrie svetlo sveta v júli 2011.

V záujme skvalitnenia poskytovaných informácií si radi prečítame
VAŠE POSTREHY, NÁMETY A PRÍSPEVKY,
 ktoré nám môžete adresovať e-mailom na multi@vkmr.sk,
 prípadne zaslať poštou na adresu
 Verejnej knižnice Michala Rešetku (Nám. SNP 2, 911 82 Trenčín).

www.vkmr.sk

Knihovník

Metodický časopis pre verejné knižnice okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava

Ročník: 28

Číslo: 2/2010

Edícia: Metodika

Zostavil a graficky upravil: Mgr. Peter Martinák

Zodpovedný redaktor: Mgr. Lýdia Brezová (vkmr@vkmr.sk)

Redakčná rada: Mgr. Lýdia Brezová; Mária Kernová; Mária Špániková; Mgr. Igor Zmeták, PhD.; Mgr. Peter Martinák

Vydala: Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne, 2011